

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
IV SESSİYASI İCLASININ

PROTOKOLU № 28

Milli Məclisin iclas salonu.
6 oktyabr 2020-ci il

İclasa Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sədri Sahibə Qafarova sədrlik etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 111 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 11.11 dəq.)
İştirak edir	110
Yetərsay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil idi:

1. Azərbaycan Respublikasının Tərtər rayonunun Madagiz kəndinin Suqovuşan kəndi adlandırılması haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

2. “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880–2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

3. “Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xid-

mətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012–2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

4. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

5. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

6. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

7. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

8. “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

9. “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

10. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Res-

publikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

11. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Miqrasiya Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində, “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” və “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

12. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

13. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında”, “Təhsil haqqında”, “Məktəbə-qədər təhsil haqqında”, “Peşə təhsili haqqında”, “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

14. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

15. “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

16. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda

dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

17. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

18. İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantiyası haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Qeyd. 2020-ci ilin mart ayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 koronavirusunun törətdiyi yoluxucu xəstəliyi pandemiya elan etmişdir. Bu pandemiyaya qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlərlə əlaqədar Milli Məclisin 21 deputatı plenar iclas salonunun lojasında əyləşdiyinə görə əl qaldırmaqla səs vermişdir.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Cavanşir Feyziyev, Naqif Həməzəyev, Rəşad Mahmudov, Emin Hacıyev, Əli Məsimli, Müşfiq Cəfərov, Səttar Möhbalıyev, Cavid Osmanov, Azər Badamov, Bəhruz Məhərrəmov, Hikmət Məmmədov, Soltan Məmmədov, Mələhət İbrahimqızı, Zahid Oruc, Erkin Qədirli, Adil Əliyev

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri

(saat 11.12 dəq.)

Lehinə 108

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi	1
İştirak edir	109
Nəticə: Qəbul edildi	

1. Azərbaycan Respublikasının Tərtər rayonunun Madagiz kəndinin Suqovuşan kəndi adlandırılması haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Siyavuş Novruzov

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	104
Nəticə: Qəbul edildi	

2. “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880–2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.15 dəq.)
Lehinə	100

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

3. “Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012–2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli, Qüdrət Həsənpuliyev

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.18 dəq.)
Lehinə	108
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	108
Nəticə: Qəbul edildi	

4. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nurlan Həsənov

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.19 dəq.)
Lehinə	108
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	108
Nəticə: Qəbul edildi	

5. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Tahir Mirkişili

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.20 dəq.)
Lehinə	106
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	106
Nəticə: Qəbul edildi	

6. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Vüqar Bayramov, Mələhət İbrahimqızı

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.24 dəq.)
Lehinə	109

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	109
Nəticə: Qəbul edildi	

7. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Bəxtiyar Əliyev, Mələhət İbrahimqızı

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.26 dəq.)
Lehinə	108
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	110
Nəticə: Qəbul edildi	

8. “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Hicran Hüseynova, Mələhət İbrahimqızı

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	107
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	107
Nəticə: Qəbul edildi	

9. “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Mələhət İbrahimqızı

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	105
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	107
Nəticə: Qəbul edildi	

10. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Mələhət İbrahimqızı

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.30 dəq.)
Lehinə	106
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	107
Nəticə: Qəbul edildi	

11. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Miqrasiya Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində, “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” və “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nizami Səfərov

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	108
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	108
Nəticə: Qəbul edildi	

12. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Məsimli

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.32 dəq.)
Lehinə	109

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	110
Nəticə: Qəbul edildi	

13. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında”, “Təhsil haqqında”, “Məktəbəqədər təhsil haqqında”, “Peşə təhsili haqqında”, “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, İlham Məmmədov

Təklif: Qanun qəbul edilsin	
Səsvermənin nəticələri	(saat 12.34 dəq.)
Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

14. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nizami Səfərov

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.35 dəq.)

Lehinə 107

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 107

Nəticə: Qəbul edildi

15. “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (üçüncü oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.36 dəq.)

Lehinə 106

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 106

Nəticə: Qəbul edildi

16. “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Siyavuş Novruzov

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.38 dəq.)

Lehinə 107

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 107

Nəticə: Qəbul edildi

17. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Ziyafət Əsgərov, Fazil Mustafa, Arzu Nağıyev, Aydın Mirzəzadə

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.48 dəq.)

Lehinə 105

Əleyhinə 1

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 107

Nəticə: Qəbul edildi

18. İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantasiyası haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əhliman Əmiraslanov, Razi Nurullayev, Etibar Əliyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.55 dəq.)

Lehinə 105

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 2

İştirak edir 107

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1–8-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.04 dəq.)

Lehinə 105

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 105

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 9–15-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.04 dəq.)

Lehinə 105

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 105

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 16–20-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.05 dəq.)

Lehinə 105

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 105

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 21–28-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.05 dəq.)

Lehinə 103

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 103

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 29–35-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.06 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 104

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.06 dəq.)

Lehinə 106

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 106

Nəticə: Qəbul edildi

Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin Sədri

Sahibə Qafarova

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

6 oktyabr 2020-ci il. Saat 11.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik edir

Sədrlik edən. Xoş gördük, hörmətli deputatlar, hörmətli media nümayəndələri!

Hörmətli həmkarlar, bu gün bizim hər birimizin ürəyi qürurla dolub-daşır. Qurtuluş savaşı aparan ordumuz yeni-yeni ərazilərimizi düşməndən təmizləyərək zəfər yürüşünü davam etdirir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin dediyi kimi, “Dağlıq Qarabağ bizim torpağımızdır, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin edilməlidir! Mən heç zaman imkan verməyəcəyəm ki, tarixi Azərbaycan torpaqlarında ikinci erməni dövləti yaradılsın. Bütün imkanlardan istifadə edib öz ərazi bütövlüyümüzü bərpa edəcəyik. Biz buna yaxınlaşırıq”.
(Alqışlar.)

Hörmətli həmkarlar, bu gün döyüş meydanında xalqımızın taleyi və müqəddəratı ilə bağlı olan bir məsələ həll olunur. Mən əminəm ki, qarşıda bizi yeni böyük uğurlar gözləyir.

İndiyədək Cəbrayıl şəhəri və həm bu rayonda, həm də digər ərazilərdə çoxlu sayda kənd düşməndən təmizlənmişdir. Kəlbəcərin, Laçının, Zəngilanın, Qubadlının, Şuşanın, işğal altında olan digər torpaqlarımızın azad ediləcəyi gün uzaqda deyil.

Əldə edilən hərbi qələbələr, təəssüf ki, itkisiz başa gəlmir. Azərbaycanın qəhrəman əsgər və zabitləri Vətən torpağını düşməndən xilas etmək üçün ölümün gözünə dik baxırlar. Bununla birlikdə, döyüş meydanında duruş gətirə bilməyən düşmən öz terrorçu mahiyyətini göstərərək mülki obyektləri, yaşayış məntəqələrini raket atəşinə tutur. Dinc əhali arasında həlak olan və yaralananlar var.

Mən bütün şəhidlərimizə Allahdan rəhmət, yaralılarımıza isə şəfa diləyirəm.

Hörmətli həmkarlar, bu gün Azərbaycan xalqı dövlət başçısının, Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşib, hər b tariximizi yeni hünər və qələbələrlə zənginləşdirən müzəffər ordusunun yanındadır. Əminəm ki, bu birlik, bu dəstək, bu qüvvət sayəsində tezliklə Qarabağın hər yerində şanlı Azərbaycan bayrağı dalğalanacaq. Qəhrəman ordumuza, mətin xalqımıza, müdrik rəhbərimizə eşq olsun! *(Alqışlar.)*

Hörmətli həmkarlar, bir məlumatı da elan edirəm ki, Milli Məclisin deputatları, Aparatın və İşlər İdarəsinin əməkdaşları möhtərəm Prezidentimizin və Birinci vitse-prezidentimizin başladıkları aksiyaya qoşularaq, Silahlı Qüvvələrə Yardım Fonduna vəsait köçürmüşlər.

İndi isə hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçək.

Qeydiyyat

İştirak edir

Yətərsay

(saat 11.11 dəq.)

104

83

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov, *Milli Məclis Aparatının Milli Məclisin, komitələrin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsi müdirinin müavini*.

Qeydiyyatdan 19 deputat keçmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Yetərsay var, biz iclasa başlayırıq.

Hörmətli həmkarlar, bugünkü iclasımızın gündəliyində 18 məsələ var. Gündəlik sizə paylanıb, xahiş edirəm, gündəliyin qəbul olunmasına münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.12 dəq.)
Lehinə	89
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	90
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəmdə olan məsələlərlə bağlı, gündəlik ətrafında müzakirələrə ehtiyac varmı?

Yərdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun, yazılın. Cavanşir Feyziyev. Cavanşir müəllim, buyurun.

C.Feyziyev. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlarım. Sentyabrın 27-dən düşmən təxribatına qarşı başlanmış əks-hücum əməliyyatları uğurla davam edir və heç şübhə yoxdur ki, milli ordumuzun qalibiyyət yürüşü tezliklə bütün torpaqlarımızın tam azad olunması ilə nəticələ-

nəcək. Bu əminliyi yaradan bütün Azərbaycan xalqının milli ordumuz və Ali Baş Komandan ətrafında sıx birləşməsindən yaranan ümummilli həmrəyliyimizdir. Üstəlik, qardaş Türkiyənin bizə verdiyi mənəvi dəstək də xalqımızın mübarizə əzmini iki qat artırmaqdadır.

Ordumuz tərəfindən hərbi əməliyyatlar beynəlxalq hüquq normalarına, eləcə də hər b qanunlarına uyğun şəkildə, yüksək peşəkarlıqla həyata keçirilir. Dünyanın əksər dövlətlərində Azərbaycanın apardığı hərbi əməliyyatlara təmkinlə yanaşılır və Azərbaycanın haqlı mövqeyi dəstəklənir. Keçən həftə səfərdə olduğum Böyük Britaniya da həm Lordlar Palatasının, həm də Nümayəndələr Palatasının üzvləri olan həmkarlarımız Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərini azad etmək haqqını tanıdıqlarını bildirdilər. Onlar ölkəmizdəki vəziyyətlə bağlı öz bəyanatlarını Britaniya Parlamentinin veb saytında yerləşdiriblər. Həmin bəyanatda Ermənistan hökumətindən BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin dərhal və qeyd-şərtsiz yerinə yetirilməsi, işğala son qoyulması tələb olunur.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, bu gün həqiqət anıdır və kimin ədalətini, kimin isə işğal və erməni terrorizminin yanında olduğu aydın görünür. Bu baxımdan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri Fransa Respublikası tərəfindən sərgilənən qeyri-adekvat yanaşma tərzini təəssüf doğurur. Əlbəttə, Fransa parlamentində və cəmiyyətində Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləyən kifayət qədər dostlarımız var. Mən fürsətdən istifadə edərək, onlara bütün həmkarlarım adından minnətdarlığımızı bildirirəm. Lakin Fransanın əvvəlki prezidenti Fransua Olandın və indiki prezidenti Makronun bu günlərdə erməni lobbichilərinin toplantısında səsləndirdikləri fikirlər bu münaqişədə Fransanın qərəzli və beynəlxalq siyasət üçün olduqca

zərərli mövqeyini göstərir. Fransa prezidenti Ermənistana səs-lənərək bu işin arxasında sonadək duracağını bəyan etməklə beynəlxalq hüquq normalarına saymazlıq göstər-diyini nümayiş etdirir. Bunun ardınca Fransanın Milli Assambleyasının bir sıra üzvləri dövlət başçısına müraciət ünvanlayaraq Azərbaycan Ordusu tərəfindən aparılan əməliyyatların dayandırılmasını tələb edirlər. Biz Fransada qarşıdan gələn seçkilərlə bağlı deputatların və prezident Makronun seçki ehtiraslarını başa düşürük. Amma onların Fransa dövlətçiliyinin təməl prinsipləri hesab etdikləri azadlıq, bərabərlik, qardaşlıq prinsiplərinə xəyanət etdik-lərini başa düşmək çətindir. Onlar işğal olunmuş ərazilər-də məskunlaşan bir ovuc erməninin insan haqlarını bəhanə gətirərək Azərbaycana təzyiq göstərməyə çağırır, amma 30 il ərzində öz evlərindən didərgin düşmüş bir milyon azərbaycanlının insan haqqını görməməzliyə vururlar.

Sədrlik edən. Sağ olun, Cavanşir müəllim. Bu çıxışlarda vaxt 3 dəqiqədir.

Hörmətli həmkarlar, Cavanşir müəllimlə birlikdə 40 nəfər aşağıdakı, 6 nəfər isə yuxarıdakı cərgələrdən yazılıb. Mən bir nəfərdən bir söz verəcəyəm. İndi isə yuxarıdakı cərgələrdən Naqif Həməzəyev. Hazırsınız, Naqif müəllim?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Buyurun.

N.Həməzəyev. Hörmətli xanım Sədr, dəyərli deputat həmkarlarım, mən hər birinizi salamlayıram. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan tarixinin çox şərəfli günlərini yaşayır. Ali Baş Komandanımız, möhtərəm cənab Prezidentin xalqa müraciəti, həqiqətən də, bütün təbəqədən olan insanlar tərəfindən çox müsbət qarşılandı. Bu müraciətdə, demək olar ki, hər kəsin sualına cavab verildi. Bu gün Azərbaycan xalqı əminliklə bilir ki, bizim ordumuz sona

qədər döyüşəcək və işğal altında olan bütün torpaqlarımız işğaldan azad olunacaqdır. Ancaq bilirsiniz ki, bizim düşmənlərimiz hər b qanunlarına, ümumiyyətlə, əməl etmir və bu gün də etmirlər. Onların əsas hədəfi dinc əhalidir. Bizim vətəndaşlarımızı təşviş içində saxlamaq istəyirlər.

Təsəvvür edin ki, hətta 1990-cı illərin əvvəllərində belə heç vaxt Gəncə şəhərinə raketlər atılmamışdır, heç vaxt biz bomba səsələrini eşitməmişdik. Ancaq artıq onlar son nəfəslərini yaşadıkları üçün hətta cəbhədən 60 kilometr aralıda yerləşən Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri Gəncəni də uzaqmənzilli raketlərlə atəşə tuturlar. Həmçinin adını hərbi-strateji obyektlər qoyub, birbaşa olaraq dinc əhalinin sıx yaşadığı yerlərə atəş açırlar. Bizim yaralılarımız var, 1 mülki vətəndaş rəhmətə gedib. Allah rəhmət eləsin.

Ancaq bütün bunlara baxmayaraq, gəncəlilər yerindədir və biz Ali Baş Komandanımızın, möhtərəm cənab Prezidentimiz İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşmişik. Hətta əmr olarsa, biz əliyalın belə cəbhəyə getməyə, döyüşməyə hazırıq.

Ancaq çox təəssüflər olsun ki, dünya ictimaiyyəti baş verənlərə susur və hələ də ermənilərə dəstək verən qüvvələr var. Mən buradan bir daha, Sahibə xanım, Sizdən çox xahiş edirəm, – onsuz da Siz ilk gündən beynəlxalq ictimaiyyətə, beynəlxalq təşkilatlara müraciət edirsiniz, aidiyyəti şəxslərlə hətta telefon bağlantısı yaradır, Azərbaycan həqiqətlərini çatdırırsınız, – xahiş edirəm, bu baş verənləri bir daha lazımlı şəxslərə çatdıraq ki, bunların hədəfi dinc insanları atəş altında saxlamaqdır. Yəni bizim dinc vətəndaşlarımızın heç bir günahı yoxdur. Onlar nə üçün bu müharibədə rəhmətə getməli, yaxud yaralanmalıdırlar? Nə üçün birbaşa olaraq bizim bazarı atəşə tuturlar, orada çoxlu sayda insanlar var. Yaxud bilirsiniz ki, Gən-

cədə çoxlu tarixi abidələr var. Həmin abidələr, çox təəssüf olsun ki, böyük ziyan görür. Həmçinin dünən birbaşa bizim dini inanc yerimiz olan İmamzadə ərazisini də atəşə tutublar. Bu, insanlığa sığmayan bir addımdır.

Mən buradan bütün deputatlarımıza da dərin təşəkkürümü...

Sədrlik edən. Bir dəqiqə verin.

N.Həmzəyev. Bütün deputatlarımıza dərin təşəkkürümü bildirirəm ki, möhtərəm cənab Prezidentimizin ətrafında hər kəs sıx birləşib və Birinci vitse-prezidentimiz hörmətli Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsünə qoşulduq. Sahibə xanım, Siz də çox sağ olun ki, biz kiçik də, böyük də olsa, orduya öz dəstəyimizi etdik. Ancaq inanın ki, yol boyu bizim bütün vətəndaşlarımız cəbhə bölgəsinə gedir, hər kəs orada olmaq istəyir. Hər kəs o sevinci ordumuzla bölüşmək, paylaşmaq istəyir. Möhtərəm cənab Prezidentimizin söylədiyi kimi: “Qarabağ Azərbaycandır!”

Qələbə gününü tezliklə birlikdə yaşamaq arzusu ilə, çox sağ olun. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Naqif müəllim. Hörmətli deputatlar, nəzərinizə çatdırım ki, o məktubları tək mən yox, hər bir dostluq qrupu göndərir. Mən bilirəm, bu dəqiqə də salonda çoxlu sayda məktublar var və dostluq qrupları bu məktubları imzalayırlar, göndərirlər. Eyni zamanda, bizim hörmətli deputatlar, beynəlxalq təşkilatlarda nümayəndə heyətlərinin üzvləri bütün onlayn iclaslarda iştirak edərək bugünkü həqiqətləri çatdırırlar.

Səməd müəllim Avropa Şurası Parlament Assambleyasının Monitoring komitəsinin dünən keçirilən iclasına qatılıb. Bilirəm ki, ondan qabaq bir neçə ayı təşkilatın iclasında olub. Sonra, Eldar müəllim, sabah, ya birigün Sizin də iclaslarınız olacaq. Mən indi burada hamısını

sadalamaq istəmirəm. Sadəcə, məlumatınız olsun ki, hər bir təşkilata, hər bir ölkəyə, Milli Məclisin əlaqəsi olan hər bir parlamentə mütəmadi olaraq bu məlumatlar gədir.

İndi isə Rəşad Mahmudov. Rəşad müəllim, buyurun. Sualınız var?

R.Mahmudov. Hörmətli xanım Sədr, mən çox üzr istəyərək, araya girərək, bir məsələni, xüsusən operativ qərar-gah tərəfindən hər bir millət vəkilinə lazım olan bir mesajı, əgər icazə versəniz, 2 dəqiqə müddətində çatdırmaq istəyirəm.

Əlbəttə ki, bu gün bütün millət vəkillərinin, Azərbaycan xalqının hər bir insanının ürəyində olan məsələ aydındır. Bu həyəcanlı, gözəl günləri yaşamaqla birlikdə həm də hər birimizin üzərinə böyük bir məsuliyyət düşür. Bu vətəndaşlıq məsuliyyətini aydın bir şəkildə, sağlam düşüncələrimizlə anlasaq, yerimizdən asılı olmadan hər birimiz görməyimiz lazım olan işi, dövlətimizin, millətimizin, dinimizin, ailələrimizin bizdən tələb etdiyi sağlam düşüncəni ortaya qoymaqla dövlətimizin aparmış olduğu bu şərəfli yolda, bu şərəfli günlərdə gözəl tarix yazmış olarıq.

Mən bu gün millət vəkillərindən bir şeyi xahiş edəcəyəm. Bu, operativ qərar-gahın konkret düşüncəsidir. Bu, hazırda dövlətin ən çox narahat olduğu məsələlərdən biridir. Əgər biz bu gün COVID-19-dan söhbət etsək, hər kəs deyəcək ki, həkim, yəni bu qədər önəmli bir şey varkən COVID-19 müzakirəsinin aparılması zamanımı? Yox, mən COVID-19-u hər bir insanın həyatının təhlükəsizliyi ilə əlaqədar məsələ olduğundan dilə gətirmirəm. Bu gün ön cəbhə və arxa cəbhə deyilən 2 istiqamət var. Ön cəbhədə görülən işlərlə birlikdə hər birimiz arxa cəbhədə də işlər görürük. Hazırda COVID-19 mübarizəsindən çıxmış Azərbaycan səhiyyəçisi Vətən Mühari-

bəsində arxa cəbhədə hər bir əsgərinin həyatı təhlükəsizliyi üçün mübarizə aparır. Bu gün rəqəmlər çox yaxşıdır. Əvvəl biz deyirdik ki, həyatımızı təhlükəyə atmayaq. Amma bu gün isə bir səhiyyə eksperti kimi, millət vəkillərindən xahişimiz odur ki, belə həyəcanlı anda, şəhidlərimizi dəfn edərkən geniş münasibətlərdə olan insanlarımızın diqqətinə bir şeyi çatdırsınlar ki, öz sağlamlılıqlarına görə deyil, əgər önümüzdəki iki ay içərisində bir alovlanma olarsa, onu söndürmək üçün 2 ay vaxt lazımdır. O iki ay vaxt içərisində hər bir COVID xəstəsinə 7–8 professional tibb xidmətçisi, işçisi, həkimi və tibb bacısı xidmət edir. Bu o deməkdir ki, biz əsgərimizə verə biləcəyimiz xidmətin miqdarını və səviyyəsini azaldacağıq. Bunu nəzərə alaraq, sizdən çox xahiş edirəm, nə qədər çətin olsa da, nə qədər riskli kimi görsənsə də...

Sədrlik edən. Vaxt istəyirsiniz?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Vaxt verin.

R.Mahmudov. Nə qədər mövzudan qıraq kimi görünərsə də, Vətən müharibəsində hər bir vətəndaşın dövlətinə, ordusuna verə biləcəyi ən önəmli töhfə hazırda ola biləcək epidemioloji dalğanın qarşısının alınması üçün verəcəyi dəstəkdir. Mən inanıram ki, Azərbaycan cəmiyyəti bunu aydın bir şəkildə dərk edərək bundan sonra da dövlətinə həm ön cəbhədə, həm də arxa cəbhədə öz dəstəyini verəcəkdir. Mən bu şərəfli yolda dövlətimizə, Ali Baş Komandanımıza və hər bir Azərbaycan vətəndaşına uğurlar arzulayıram. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Rəşad müəllim. Çox mühüm məsələdir, çox sağ olun ki, Siz bu mesajı verdiniz. Düşünürəm ki, bunu həm televiziyaadan eşidəcəklər, həm də burada bizi müşahidə eləyən jurnalistlərimiz bu haqda

yazacaqlar. Həmçinin hörmətli həmkarlarımız da bu məlumatı çatdıracaqlar. İndi isə Emin Hacıyev, yuxarıdakı cərgədən. Hazırsınız, Emin müəllim? Buyurun.

E.Hacıyev. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, Ermənistanın hərbi təxribatlarına layiqli cavab verən şanlı ordumuz torpaqlarımızın azad olunması üçün zəfər yürüşünü uğurla davam etdirir. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev xalqımıza müraciətində Suqovuşandan sonra Cəbrayıl şəhərinin və rayonun bir sıra kəndlərinin işğaldan azad olunduğunun müjdəsini verdi. Bu ərazilərin mühüm strateji əhəmiyyət daşımaları tezliklə digər ərazilərimizin də düşmən tapdağından azad olunması üçün olduqca vacibdir. Qüdrətli ordumuzun uğurlu əks-hücum əməliyyatı bizi yeni qələbələrə ruhlandırır. Bu hissləri xalqımıza yaşadan Azərbaycan Prezidenti Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə və ordumuza minnətdarıq.

Cəbhədə yaşananlar göstərir ki, ardıcıl olaraq məğlubliyyətlərə uğrayan işğalçı Ermənistan ordusu Gəncə və Mingəçevir şəhərlərini, Xızı rayonunu raket atəşinə tutmaqla hərbi əməliyyatların miqyasını genişləndirmək, üçüncü dövlətləri münafişəyə cəlb etmək kimi məkrli niyyət güdür. Amma bütün bunlar və mülki əhalinin hədəf alınması Ermənistan üçün daha ağır nəticələrə səbəb olacaq. Ona görə də işğalçı Ermənistan gec olmadan Azərbaycan Prezidentinin mesajlarından ciddi nəticə çıxarmalıdır. Cənab Prezidentin qeyd etdiyi kimi, Ermənistan işğal etdiyi torpaqlarımızdan çıxmalı, Azərbaycan xalqından üzr istəməli və ərazi bütövlüyümüzü tanımalıdır. Yalnız bu halda atəşkəs rejimi bərpa oluna bilər.

Bu gün Cəbrayılın işğaldan azad edilməsi Ermənistana, onun havadarlarına dərs olmalıdır. İndiki vəziyyətdə birinci günahkar Ermənistan rəhbərliydirsə, digərləri bu

məsələyə biganə yanaşan və daim Ermənistanın tərəfini saxlayan, bu işğalı əbədi etmək istəyən bəzi ölkələrin dairələridir. Azərbaycan heç vaxt müharibə tərəfdarı olmayıb. Ermənistanın rəhbərliyi bizi öz təxribatları ilə buna vadar edib. Cənab Prezident Ermənistan rəhbərliyinə 27 sentyabr hadisələrindən əvvəl, gəl təkbətək vuruşaq, baxaq kim, kimdir mesajını vermişdi. İndi ortada tək, havadarsız qalan Ermənistanın hansı gücü olduğu açıq-aşkar görünür.

Şanlı Azərbaycan ordusunun gücünü gören Paşinyan hər gün dünya liderlərinə xahiş edərək, yalvarıb kömək istəyir. Azərbaycan əsgəri torpaqlarımızı erməni silahlılarından təmizləyərək, işğaldan azad edilmiş torpaqlarda Azərbaycan bayrağı qaldırır. Azərbaycan ordusunun zəfər yürüşü bizi Qarabağımıza qovuşduracaq. Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin bəyan etdiyi kimi: “Biz haqlıyıq, biz zəfər çalacağıq. Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!”

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Əli Məsimli. Əli müəllim, buyurun. Sonra yuxarıdakı cərgədən Müşfiq Cəfərov hazırlaşsın. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Məsimli. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. ATƏT-in Minsk qrupuna mandat verilmişdi ki, BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsində göstərilən əsas bəndi, qeyd-şərtsiz olaraq Ermənistan ordusunun Azərbaycan ərazisindən çıxmasını təmin etsin. Amma çox təəssüflər olsun ki, Minsk qrupu 30 il ərzində buna zərrə qədər də nail ola bilmədi. Minsk qrupunun, digər beynəlxalq təşkilatların görməli olduğu işi indi şanlı Azərbaycan əsgəri görür və Azərbaycan torpaqlarını düşmən işğalından azad edir. Bu günlərdə Azərbaycanı dəstəkləyənlərin sayı getdikcə artır.

Amma mən çox təəssüf edirəm ki, Azərbaycanı gözü götürməyən bəzi beynəlxalq qurumlar indi də elə addımlar atır ki, bu, Ermənistanı yeni cinayətlərə sürükləyir, şirnikləndirir.

Ermənistan Azərbaycana qarşı, demək olar ki, hibrid müharibəsi həyata keçirməyə başlayıb. Amma Azərbaycan həm döyüş meydanında, həm diplomatiya savaşında, həm də informasiya müharibəsində yenə də üstünlük qazanıb. İnanırıq ki, bütün cəbhələrdə qalib gələcək. Belə bir anda Ermənistan cəbhə xəttindən xeyli uzaqda olan obyektlərimizi, dinc sakinlərimizi atəşə tutdu, xeyli ölüm hadisələri var. Bu hadisələrə əgər dünya səviyyəsində qiymət verilsə, bu, beynəlxalq səviyyədə qanunlara görə cinayətdir. Bu cinayətə də Haaqa Məhkəməsi kimi məhkəmələrdə baxılır. Amma çox təəssüflər olsun ki, Minsk qrupuna daxil olan ölkələrin xarici işlər nazirləri dünənki bəyanatlarında buna tamamilə saymazıya yanaşdılar və yenə də tərəflər arasında bərabərlik işarəsi qoyaraq, işğala məruz qalanla işğalçı arasında heç bir fərq qoymadılar.

İkinci ciddi məsələ ondan ibarətdir ki, həmin mətnə diqqət edəndə görürük, Minsk qrupuna daxil olan ölkələrin xarici işlər nazirləri beynəlxalq ictimaiyyətə dezinformasiya verir. İndi kompüter texnologiyası dövrüdür. Belə informasiyalar işləməyəcək. Orada göstərilir ki, Azərbaycan və Ermənistan ərazilərində mülki obyektlər hədəf alınır. Azərbaycan ərazisində bəli, Gəncə, Mingəçevir, hətta çox ciddi xarakter daşıyan obyektlər bilavasitə hədəf alınıb. Bunun ardı isə neft-qaz kommunikasiya xətləri olacaq. Bəlkə mülki aviasiya da olacaq. Buna göz yumaraq ora Ermənistan sözü də əlavə olunub. Ona görə də həmin qrupun həmsədrləri olan xarici işlər nazirlərinə sual vermək istəyirəm. Azərbaycan Ermənistanın hansı şəhə-

rini bombardıman edib? Deməli, onlar Dağlıq Qarabağ ərazisində olan sahələri sətiraltı Ermənistanın ərazisi hesab edirlər. Bunu da yolverilməz hesab edirik.

İkinci mühüm məsələ ondan ibarətdir ki, BMT Təhlükəsizlik Şurası...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Müşfiq Cəfərov.

M.Cəfərov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar, əziz media nümayəndələri. Təbii ki, Azərbaycanın hər bir bölgəsi, hər bir kəndi bizlər üçün əzizdir, doğmadır. Baş verən hadisələr, xüsusilə də düşmənin qadağan olunmuş “Smerç” silahından dinc əhaliyə qarşı istifadə etməsi, hesab etmirəm ki, bizi ruhdan salır, əksinə, ruhlandırır. Biz əhali olaraq, millət vəkili olaraq daha da ruhlanırıq. Biz möhtərəm cənab Prezidentin ətrafında sıx birləşmişik, ordumuzun rəşadətinə, qüdrətinə inanırıq. İnanırıq ki, qələbə çox yaxındadır. Təbii ki, hər gün biz bir neçə kəndi, rayonu işğaldan azad edirik. İnamımız daha da artır.

Mən bir məqama toxunmaq istərdim. Gəncədə son 2 gündə baş verən hadisələrdə xarici mətbuat da iştirak edir. “BBC”, “Euronews” və Türkiyənin aparıcı telekanalları həmin yerlərdə çəkilişlər, canlı yayım edirlər. Ancaq bir məqam ondan ibarətdir ki, mən çox istərdim, xarici mətbuatla əlaqələndirmə işinə biz xüsusi ilə çox böyük önəm verək. İndi mənim “Facebook”um işləmədiyindən dostlarım xaricdən mənə zəng etdilər ki, “Euronews” “Facebook” üzərindən müsahibə götürməyə Gəncədə bir nəfər axtarır. Elə bir ingilis dilli adam varsa, bu müsahibəni versin. Düşünürəm ki, “CNN”, misal üçün, bizim məqalələrə istinad edir, ancaq halbuki, özləri oradadırlar. Hesab edirəm ki, bu əlaqələndirmə işini daha da inkişaf etdirməliyik. Çünki biz torpaqlarımızı artıq işğaldan azad etdikdən sonra regiona yeni bir ab-hava, yeni sülh, inkişaf

gətirəcəyik. Bu inkişaf da, təbii ki, xarici media ilə əlaqələndirmə işinin düzgün qurulmasından asılıdır. Çünki regiona yeni layihələr gələcək. Biz buna əminik. Biz əsas strateji ölkələrdə əlaqələndirmə işini yüksək səviyyədə qurarıqsa, inanıram ki, xarici ictimaiyyətin, ölkələrin diqqətini bu məsələlərə, bizim gələcək inkişafımıza cəlb edə bilərik. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Mən düşünürəm ki, Siz özünüz, elə Gəncədən olan deputatlar, Pərvin xanımdır, Naqif müəllimdir, Siziniz, Anar Məmmədovdur, yəni bu işi orada elə özünüz çox yaxşı qura bilərsiniz. Səttar Möhbalıyev. Səttar müəllim, buyurun.

S.Möhbalıyev. Hörmətli deputatlar, hörmətli media nümayəndələri. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin xalqa növbəti müraciəti son günlər şanlı ordumuzun qazandığı ardıcıl qələbələr sayəsində onsuz da yüksək olan əhvali-ruhiyyəni daha da yüksəkliyə qaldırdı. Həqiqətən də, bu günü uzun zaman gözləməyə dəyərdi. Bu gün Azərbaycan xüsusilə son illər ərzində keçdiyi güclü inkişaf yolunun möhtəşəm təcəssümünü qüdrətli ordumuzun timsalında da aşkar şəkildə tapmaqdadır. Məhz bu gücün, qüdrətin sayəsində şanlı ordumuz torpaqlarımızın azadlığı uğrunda apardığı haqq savaşında ardıcıl qələbələr qazanmaqda, mənfur düşmənimizi ağır itkilərə məruz qoyaraq öz mövqelərini tərk etməyə məcbur etməkdədir. Heç şübhəsiz ki, bu nailiyyətlər hələ başlanğıcdır. Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ordumuz Azərbaycan xalqını ən qısa zaman ərzində daha böyük qələbələrlə sevindirəcək.

Möhtərəm Prezidentin özünün xalqa növbəti müraciətində dediyi kimi, bu gün artıq Cəbrayıl şəhəri və Cəbrayıl rayonu, dünən də elan etdi ki, 12 kəndi düşməndən

azad edilib. Əsgər və zabidlərimizin qəhrəmanlığı, şücaəti nəticəsində bu gün doğma torpaqlarımız bizə qayıdır. Ali Baş Komandanın Azərbaycan xalqına bu müraciətində xüsusilə diqqətəlayiq bir məqam da bundan ibarətdir ki, dövlətimizin başçısı hazırkı vəziyyətin məhz bu nöqtəyə gəlib çatmasında heç də Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyindən az təqsirkar olmayan bəzi beynəlxalq qurumlara da öz mesajını açıq mətnlə çatdırmışdır. Öz müraciətində Ali Baş Komandan deyir: “30 il ərzində danışıqlar gedə bilərmimi?! 30 il ərzində Azərbaycan xalqını belə vəziyyətdə saxlamaq olarmı?! 30 il ərzində biz ümidlə yaşayırdıq ki, beynəlxalq birlik bu məsələni həll edəcək. Bu məsələnin həlli ilə məşğul olan ölkələr, beynəlxalq təşkilatlar öz sözünü deyəcək. Dünyanın ən ali beynəlxalq orqanı – BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası öz qətnamələrinin yerinə yetirilməsi üçün səy göstərəcək. Bu qətnamələr 27 ildir, kağız üzərindədir. İyirmi yeddi il ərzində biz bütün dövrlərdə – danışıqların bütün dövrlərində konstruktiv mövqe göstərmişdik, ədalətli mövqe göstərmişdik. Ancaq bunun müqabilində nə gördük? Təcavüzkar daha da azğınlaşıb. Təcavüzkarın tamahı daha da böyüyüb, bizim dədə-baba torpaqlarımıza göz dikib. Nəticədə işğal edilmiş bütün torpaqları qondarma “Dağlıq Qarabağ respublikası”na aid edib, yeni xəritələr dərc edib və bu xəritələrdə işğal edilmiş bütün ərazilər Dağlıq Qarabağ kimi təqdim edilir. Ondan sonra nə oldu? Ondan sonra bəyan etdilər ki, bir qarış torpağı Azərbaycana qaytarılmayacaq”.

Əlbəttə ki...

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. 1 dəqiqə verin.

S.Möhbaliyev. Xanım Sədr, mən bir məsələni nəzə-

rinizə çatdırmaq istəyirəm. Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyası 175 ölkəyə müraciət göndərib. Bu gün Gəncə, Mingəçevir şəhərlərinin uzaq mənzilli raketlərlə atəşə tutulması barədə də biz yenidən bütün dünya ölkələrinin həmkarlar təşkilatlarına, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, məktublar göndərmişik. Diqqətinizə görə sağ olun.

Mən şəhidlərimizə “Allah rəhmət eləsin” deyirəm. Yaralılarımıza da ulu Tanrıdan tez sağalıb ordu sıralarına qayıtmalarını diləyirəm. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Səttar müəllim. Hörmətli həmkarlar, bizim 30 dəqiqəmiz qurtardı. Etiraz etmirsinizsə, mən bu çıxışları 30 dəqiqə də uzadıram. İndi isə Cavid Osmanov. Buyurun.

C.Osmanov. Təşəkkür edirəm. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, əlbəttə ki, bu gün Azərbaycan öz növbəti tarixi günlərini yaşayır və bu tarixi günlər Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi, xalqımızın qorxmazlığı, ordumuzun rəşadəti ilə nurlanıb. Bu gün milli ordumuz Azərbaycanın işğal altında olan torpaqlarını erməni terrorçularından təmizləməklə məşğuldur. Diqqət etmisinizsə, bizim Müdafiə Nazirliyi tərəfindən Dağlıq Qarabağda yaşayan erməni xalqına bir neçə dəfə müraciət olunub ki, məhz döyüş nöqtələrindən aralı olsunlar.

Digər tərəfdən, biz tamamilə fərqli mənzərəni görürük. Erməni yaraqlıları, işğalçıları, terrorçuları Azərbaycanın mülki əhalisini təkcə cəbhə boyu deyil, eyni zamanda, cəbhədən yüz kilometrərlə aralı olan yaşayış məntəqələrimizi hədəf alırlar. Əlbəttə ki, Azərbaycan özünün anti-terror tədbirlərini həyata keçirməklə haqqı, ədaləti bərpa etmək uğrunda Vətən müharibəsi aparır. Belə olan halda bir sıra beynəlxalq təşkilatlar, bir sıra dövlətlər Ermə-

nistanı dəstəkləməklə, eyni zamanda, bu gün beynəlxalq terrorizmi dəstəkləmiş olurlar. Artıq dünya ictimaiyyəti, düşünürəm ki, buna göz yummamalıdır. Azərbaycan bu gün BMT-nin icra olunmamış 4 qətnaməsini özü icra edir. Düşünürəm ki, yaxın gələcəkdə Azərbaycanın işğal altında olan bütün torpaqları işğaldan azad olunacaq, bütün yaşayış məntəqələrimizdə üçrəngli bayrağımız dalğalanacaqdır. Ali Baş Komandanımız cənab İlham Əliyevin prinsipiallığı, qətiyyəti və xalqın maraqlarını hər bir məsələdən üstün tutması, xalqımızın qorxmazlığı və ordumuzun rəşadəti nəticəsində işğal altında olan bütün torpaqlarımız azad olunacaqdır. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Azər Badamov. Sonra hazırlaşsın Bəhrüz Məhərrəmov. Azər müəllim, buyurun.

A.Badamov. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli deputatlar. Bu gün Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında müzəffər ordumuz Azərbaycana yeni tarix yazır. Ordumuz tək-cə torpaqlarımızı işğaldan azad etmir, həm də tarixi ədaləti bərpa edir. Xalqımızın 30 illik həsrətinə son qoyulur. Rəşadətli ordumuz düşmənin hədəflərini dəqiq məhv edərək əks-hücumu davam etdirir və hər gün yeni qələbələrə imza atır. İşğaldan azad olunan yaşayış məntəqələrimizin tarixi adları qaytarılır. İşğalçılıq siyasətinin sonunun yaxınlaşdığını görən Ermənistanın başsız Baş naziri yaşayış məntəqələrimizi atəşə tutmaqla mülki əhali arasında təşviş yaratmaq istəyir. Paşinyan hələ də anlamır ki, xalqımızın 30 illik həsrətinə son qoyulması istiqamətində şanlı ordumuzun əldə etdiyi qələbələrin yanında onun yaşayış məntəqələrimizə atdığı mərmilərin vurduğu ziyan gözə görünür.

Bu gün Azərbaycanda hamı silaha sarılıb düşməni məhv etmək istəyir. Xalqımızın bir arzusu var ki, o da

torpaqlarımızın işğalına son qoymaqdır. Ermənistanın mülki əhalimizi hədəf seçməsi heç bir insanlıq çərçivəsinə sığmır, həm də beynəlxalq konvensiyalara hörmətsizlikdir. Təəssüf ki, mülki insanlarımız arasında ölənlər və yaralananlar var. Amma biz böyük qələbəyə doğru gedirik. Paşinyan həm də istəyir ki, Ermənistan ərazisindən ölkəmizə raketlər atmaqla, üçüncü tərəfi müharibəyə cəlb etməklə Azərbaycanı təxribata çəksin. Mülki insanları öldürmək, insanlara maddi ziyan vurmaq erməninin qanındadır. Paşinyanın bu hərəkətlərini onun çarəsizliyinin göstəricisi hesab edirəm. Deyə bilərəm ki, Paşinyanın axırına çox az qalıb. Tezliklə Dağlıq Qarabağı azad edəcəyik və bu da Paşinyanın sonu deməkdir. Ən azından ermənilərin özləri Paşinyanı ittiham kürsüsünə çıxaracaqlar, çünki bu gün axıdılan günahsız qanların baskarı Ermənistanın başsız Baş naziri və hərbi rəhbərliyidir.

Bu gün Azərbaycan özünün haqq işini görməyə başlayanda, təəssüf ki, münaqişənin yenidən sülh danışıqları yolu ilə həll olunmasına dair təkliflər verən, təşəbbüs göstərən və münaqişəni dondurmaq istəyənlər var. Biz 30 il təkliflərinizi dinlədik, nəticəsi nə oldu? Minsk qrupunun münaqişənin yenidən danışıqlar yolu ilə həll olunması barədə çıxış etməsi gülünc deyilmi? Əgər siz özünüzün qəbul etdiyiniz qətnamələrə hörmətlə yanaşaraq, icrasını təmin etsəydiniz, bu gün müharibə yenidən alovlanmazdı. Yaxşı olardı ki, Fransanın prezidenti Makron öz ermənipərəstliyini ortaya qoyub Minsk...

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Azər müəllim. Mən 2 nəfərə 1 dəqiqə artıq vaxt verdim – Gəncədən olan nümayəndəmizə, bir də Rəşad müəllimə. Daha vaxt verə bilmirəm. Ona görə də fikrinizi yazılı surətdə təqdim edə

bilərsiniz. Bəhrüz Məhərrəmov.

B.Məhərrəmov. Çox təşəkkür edirəm, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli sədarət, əziz həmkarlar, dəyərli media mənsuqları. Dünən ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkələrini təmsil edən dövlətlərin xarici işlər nazirləri bəyanat yayaraq şiddətin misli görünməmiş və təhlükəli həddə çatmasından narahatlıqlarını bildirdilər və vəziyyəti qınadılar, tərəfləri dərhal və qeyd-şərtsiz atəşkəsə çağır-dılar. Bildirilir ki, həmsədrlər öz mandatını tam şəkildə yerinə yetirməyə qətiyyətliyərlər. Habelə BMT-nin Baş katibinin oxşar bəyanatı da səsləndi. Həqiqətən, baş verənlər insanı təəccübləndirməyə bilmir. Cəmi 2 həftə əvvəl cənab İlham Əliyev BMT-nin ali tribunasında dünya ictimaiyyətinə xəbərdar etmişdi ki, bölgədə yeni müharibə ocağının alovlanması gözlənilir, Ermənistan müharibəyə hazırlaşır. Bəs o zaman bu güclər harada idilər? Hesab edirəm ki, həmsədrlər, o cümlədən BMT idarəçiləri qətiyyətliyərlərini Ermənistanın təcavüzkar mahiyyətini qiymətləndirməklə başlamalıdırlar. Onların sözlərinin əvvəli də, sonu da beynəlxalq hüquq olmalıdır. BMT-nin 27 il əvvəldən Ermənistanı işğalçı kimi tanıması faktından çıxış etməlidirlər.

Bilərsiniz ki, neçə gündür, Azərbaycanın cəbhə xəttindən çox uzaqda yerləşən şəhərləri, yaşayış məskənləri raket və artilleriya atəşinə tutulmaqla Ermənistan dövlətinin terrorçu mahiyyəti, Ermənistan hakimiyyətinin beynəlxalq hüququ ayaqlar altına atması bir daha sərgilənməkdədir. Mülki insanları, dinc sakinləri hədəf almaqla Ermənistan beynəlxalq humanitar hüququ ayaqlar altına atır. Mülki əhalinin hədəf alınması ilə bərabər, təcavüzkar həmçinin 1949-cu il tarixli Cenevrə konvensiyaları, onların əlavə protokolları, 1980-ci il tarixli üçüncü protokol, 2008-ci il

tarixli Dublin konvensiyaları, habelə tərkisilah üzrə konfrans tərəfindən qadağan edilmiş silahlardan istifadə etməkdədir. Təsəvvür edin, Gəncə kimi iri bir şəhərə, Azərbaycanın ikinci böyük şəhərinə kaset döyüş başlığı olan raket atılır. Mən nəzərinizə çatdırım ki, axırcı dəfə dövlət səviyyəsində bu tip silahlardan faşist Almaniyası 1939-cu ildə Polşa ordusuna qarşı istifadə etmişdi. Bu, artıq Azərbaycana yox, bəşəriyyətə qarşı cinayətdir. Dünya buna dur deməlidir, bundan danışmalıdır.

Mən fürsətdən istifadə edib, ötən gün çağırışına görə hörmətli Birinci vitse-prezidentimiz Mehriban xanıma təşəkkür etmək istəyirəm. Bu çağırış feyk nyusla mübarizədə vətəndaşlarımız üçün bir yol xəritəsi oldu. Artıq ilkin nəticələr də var. Bilirsiniz ki, bəzi üzdəniraqlar ermənilərin müdafiəsinə qalxmışdılar. Məhz ötən gündən bu çağırışa qoşulan, ruhlanan soydaşlarımızın, dostlarımızın mübarizəsi sayəsində bu saxtakarlar ifşa olunmaqdadır və artıq həmin insanlar öz postlarını, sosial şəbəkədəki statuslarını silməkdə və dəyişməkdədirlər. Görünən odur ki, bütün cəbhələr üzrə qələbə bizimlədir. Bu işdə hər birimizə uğurlar. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hikmət Məmmədov. Sonra yuxarıki cərgədən Soltan Məmmədov hazırlaşsın. Hikmət müəllim, buyurun.

H.Məmmədov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, doğrudan da, çox mühüm tarixi günlər yaşayırıq. Hər şeydən öncə bu sevinci, bu qələbəni, bu zəfəri millətimizə, xalqımıza yaşadan Ali Baş Komandanımıza və Azərbaycanın müzəffər ordusuna şükranlarımızı sunuruq. Əslində, Azərbaycan Prezidenti Azərbaycan xalqına müraciətində dedi ki, bu gün Azərbaycanın yeni tarixi yazılır. Bəli, bu yeni tarix Azərbaycan xalqının millət

olaraq yenidən doğuluşu tarixidir. Bu hadisə təkcə bizim torpaqlarımızın işğaldan azad olunması hadisəsi deyil. Bu, ruhumuzun millət olaraq əsarətdən qurtuluşu tarixidir. Tarixi yaddaşımızın bərpası tarixidir. Ona görə də bir daha bu sevincli günlərdə ordumuza dualar edirik, yeni-yeni zəfərlər arzulayırıq.

Əslində, diqqət etsək, görəcəyik ki, bu prosesdə önə çıxan çox mühüm bir məsələ var. Azərbaycan Ordusunun sahədə, cəbhədə azad hərəkətini təmin etmək üçün bu vaxta qədər böyük siyasi, diplomatik işlər görüldü. Qlobal ictimai rəy Azərbaycanın lehinə dəyişdirilibdir. Bu gün bəzi istisnalar olmaqla, heç kəs Azərbaycanın haqlı mövqeyini qınaya bilmir. Çünki ötən illər ərzində Azərbaycanın əldə etdiyi böyük uğurlardan biri məhz qlobal ictimai rəyi öz lehinə dəyişməsi olubdur. Ancaq təəssüf ki, bu prosesdə öndə olmalı, problemin həllinə töhfə verməli olan ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrələrinin, xüsusən Fransanın fəaliyyəti bəzi hallarda çox təəccüb və təəssüf doğurur.

Hər şeydən öncə mən düşünürəm ki, Fransa prezidentinin məlum “biz izin vermərik ki, Qarabağ yenidən fəth olunsun, biz sona qədər müqavimət göstərəcəyik” bəyanatından sonra özünə hörmət edən bir dövlət başçısı kimi Fransa həmsədrlikdən istefa etməklə bağlı qərar qəbul etməli idi. Əgər o, bu fikirləri müstəqil dövlət başçısı kimi səsləndirirsə, buyursun, etsin. Ancaq tərəfsizliyini itirdiyi halda ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri olan bir ölkənin başçısı kimi bu bəyanatları verməli deyildi.

İkinci məsələ nədən ibarətdir? Məsələ ondadır ki, bu bəyanatlardan sonra hazırda Fransa Azərbaycan əleyhinə lobbiçilik etməyə başlayıbdır, digər həmsədrləri radikal qərarlar almağa sövq etməyə çalışır. Üzvü olduğu beynəl-

xalq təşkilatlarda Azərbaycanın əleyhinə qərarlar qəbul etdirməyə çalışır. Bu, yolverilməzdir. Ona görə də mən düşünürəm ki, əgər Fransanın prezidenti bunu bir neçə yüz, yaxud bir neçə yüz min erməninin səsini almaq üçün edirdisə, doğru etmirdi. Çünki fransız xalqı beynəlxalq hüququ, ali dəyərləri mənimsəmiş xalqdır. Əslində, ermənilərin səsini əldə etmək üçün bu qərəzli mövqeyi ilə məhz Fransız xalqının səsini itirmiş oldu. Yox əgər başqa məqsəd güdürdüsə, bu, daha pis. Ona görə də mən düşünürəm ki, bundan sonra bizi diplomatik müstəvidə çox çətin, çox gərgin danışıqlar prosesi gözləyir. Biz ona hazırlaşmalıyıq və ATƏT-in Minsk qrupunun yeni həmsədr-lərindən biri Türkiyə olmalıdır. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Soltan Məmmədov. Soltan müəllim, buyurun.

S.Məmmədov. Hörməti Sahibə xanım, hörmətli deputat həmkarlarım, hörmətli mətbuat nümayəndələri. Mən deputat həmkarlarımdan dediyi sözləri bir də təkrarlayaraq, qürurla qeyd etmək istərdim ki, bu gün Azərbaycan möhtərəm Prezidentin rəhbərliyi altında öz tarixinin çox şanlı günlərini yaşayır. Ermənistanın sentyabr ayının 27-də növbəti dəfə əl atdığı hərbi təxribata cavab olaraq Azərbaycan ordusunun uğurla həyata keçirdiyi əks-hücum əməliyyatları nəticəsində ölkəmizin işğalda olan torpaqlarının bir hissəsi artıq azad olunmuşdur. Əminəm ki, bizim vətəndaşlarımızın, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, bütün millətimizin nümayiş etdirdiyi həmrəylik qələbəmizi yaxınlaşdıran ən mühüm amillərdən biridir.

Beynəlxalq ictimaiyyətin Ermənistanın işğalçı siyasətinə olan laqeyd mövqeyi indi də davam edir. Bunun nəticəsidir ki, sentyabr ayının 27-dən bu günə qədər ermənilərin yaşayış məntəqələrimizi atəşə tutması nəticəsində

30-a yaxın mülki şəxs həlak olub, 120-dən çox vətəndaşımız yaralanıb, 60-a yaxın mülki obyekt və 300-dən çox yaşayış evi yararsız hala düşmüşdür. Lakin beynəlxalq təşkilatlar baş verənlərə heç bir reaksiya vermir. Baxmayaraq ki, Ermənistan ordusunun mülki əhalini və obyektləri atəşə tutması 1949-cu il tarixli Cenevrə konvensiyalarının tələblərinin kobud surətdə pozulmasıdır.

Biz bu gün nə görürük? Görürük ki, Ermənistanın işğalçı siyasəti barəsində dünya birliyi susur. Dünyada ədaləti, sülhü, təhlükəsizliyi təmin etmək üçün imzalanmış sənədlərin praktiki gücü yoxdur. Bu sənədlərə əməl olunmasına məsul olan təşkilatlar isə laqeyd bir sükut nümayiş etdirirlər. Ona görə bu gün Azərbaycan Ordusunun həyata keçirdiyi hərbi əməliyyatlar tamamilə legitimdir. Çünki əməliyyatlar Azərbaycan xalqını qorumaq, xalqımızın təhlükəsizliyini, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü təmin etmək məqsədi daşıyır. BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsi bizə özünü fərdi və kollektiv şəkildə müdafiə etmək hüququ verir. Biz özümüzü müdafiə edirik, hər bir ləyaqətli, özünə hörmət edən dövlət kimi buna haqqımız vardır.

Mən vaxtdan istifadə edərək, qeyd etmək istərdim ki, məndən öncə deputat həmkarlarımla qeyd etdiyi kimi, biz ön cəbhədə vuruşan milli ordumuzla yanaşı, arxa cəbhədə də bütün səylərimizi səfərbər etməli və aparılan mübarizəyə töhfə verməliyik. Fevral ayından başlayan pandemiya ilə mübarizəmizdə biz bu gün də bütün imkanlarımızdan istifadə etməli, görülən tədbirlərə dəstək göstərməli və Rəşad müəllimin qeyd etdiyi kimi, bu işdə bütün dövlət qurumlarını, bütün xalqımızı həmrəy etməliyik. Çünki sağlam gənclərimiz, sağlam ordumuz bizi qələbəyə aparan yolda bizə çox böyük dəstək olacaqdır. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Mələhət xanım. Təklifiniz var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Sualınız? Buyurun.

M.İbrahimqızı. Çox sağ olun, xanım Sədr. Hörmətli həmkarlarım, mənim qısa olaraq təklifim nədən ibarətdir? Artıq neçə müddətdir, xalqın adından, xalqın arzusunu ifadə edən möhtərəm Prezidentimiz, eləcə də bütün xalqın seçdiyi millət vəkillərinin bir arzusu, bir dəyişməz təklifi ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlərindən biri olan Fransanın həmsədrlikdən çıxması təklifidir. Beynəlxalq təşkilatlar onsuz da öz prosedurlarını o qədər mürəkkəbləşdiriblər, hər hansı bir sual verəndə ki, bu qətnamə niyə həyata keçmir, mexanizmi yoxdur və sair deyirlər.

Mən düşünürəm ki, artıq konkret olaraq biz əmələ keçməliyik. Hesab edirəm ki, bütün millət vəkilləri də bunu dəstəkləyər və dünən də möhtərəm prezidentimiz TRT Xəbərə açıq və necə deyərlər, aydın ifadə etdi. Bütün dünyaya bəyan etdi ki, Türkiyə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrliyinə daxil olmalıdır. Parlament adından ATƏT-ə bir məktub yazılsın, bu məsələyə baxılsın. Mexanizmlərində bir problem varsa, bir 30 il də bundan sonra əsəblərimiz gərgin vəziyyətdə gözləməyə ki, nə vaxt bu məsələyə baxacaqlar. İmkan yaratdığınıza görə çox təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Zahid Oruc. Zahid müəllim, buyurun. Hazırlaşsın Erkin Qədirli.

Z.Oruc. Hörmətli Sədr, bütün dünya azərbaycanlıları sentyabrın 27-dən müzəffər ordumuzun başladığı bu xilaskarlıq savaşına öz dəstəklərini ifadə edirlər. Kimi qələmi, düşüncəsi, kimi ruhu, duası, kimi də mənəvi və maddi yardımını ilə. Bu reaksiyaların içərisində xüsusi vurğulamağa

dəyər ki, son 200 il ərzində müxtəlif səbəblərdən ermənilərin əlinə keçmiş torpaqlar ilk dəfədir ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında bu miqyasda geri qaytarılır və biz ümidvarıq, bu, Azərbaycan xalqının bundan əvvəlki dövrdə itirdiyi bütün torpaqların bərpası demək olacaq.

İkinci fikir, diqqətimi çəkən məqamlardan biri o oldu ki, bəli, Azərbaycan Ordusu bütövdür, bölünməzdir. Bununla bərabər, 1990-cı illərdə birinci Qarabağ müharibəsində ağır şəraitdə öz doğma torpaqlarını itirən insanlarımızın, anaların qucağında, bələkdə olan övladlar bəli, bu gün tankların sükanı arxasında geri qayıdırlar. Bu fikir çox doğrudur. Bir daha biz deməliyik ki, ölkə rəhbəri cəbrayılıları və bütün xalqımızı təbrik edərkən dedi ki, bax, bütün köçkünlük həyatına son qoyulması həm də bununla bağlıdır.

Üçüncü fikir. Mən düşünürəm ki, bu, bütün siyasi, diplomatik dairələrimizdə əsas tezisə çevrilməlidir. O da ondan ibarətdir ki, mülki əhalinin hədəfə çevrilməsi orduya təhlükəsizlik tədbirlərinin daha geniş miqyasda aparılmasına imkan verir. Biz bunu çox ciddi qeyd etməliyik. Bəli, bu savaşı artıq 10 günlük mərhələsinə qiymət vermiş olsaq, Azərbaycan ordusu erməni ordusundan güclü olduğunu sübuta yetirdi. Ona görə də həmin o radiusu genişləndirərək, onu Amerikadan Avstraliyaya qədər daşımaq istəyirlər və bu günlərdə Amerika Nümayəndələr Palatasında Cek Spayer adlı bir şəxsin təşəbbüsü ilə yeni bir qətnamə, 1165 sayılı bir sənəd ortaya atılıbdır. Əlbəttə ki, cəmi bir neçə ay əvvəl, yəni iyul ayında Amerika Konqresinin Azərbaycanın haqlı mövqeyini müdafiə edən mühüm bir qərarı olubdur. Birinci növbədə onlara baxsınlar. Deyirik ki, Amerikanın təhlükəsizlik maraqları bu bölgədə Qarabağ məsələsinin Azər-

baycanın ərəzi bütövlüyü çərçivəsində həllini tələb edir.

Üçüncü, orada yaşayan azərbaycanlıların hər biri bu məsələdə səfərbər olmalıdır. Biz bir daha deyirik, nöqtəvi zərbələr vuran əsgərin, zabitin atdığı addımlar nədirsə, siyasi məkanda, yaxud ictimai həyatda olan və dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılarımızın da addımları odur. Ona görə də mən hesab edirəm ki, Azərbaycan hərbi savaşı qazandığı kimi, diplomatik və informasiya savaşını da ölkə rəhbəri kimi aparmağı bacarmalıdır. Onda qələbə bizimlədir. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Erkin Qədirli. Erkin müəllim, buyurun.

E.Qədirli. Çox sağ olun, xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, vaxtınızı çox almayacağam. Mən məhz Haaqa Məhkəməsi ilə bağlı səsləndirilən təkliflərlə bağlı kiçik bir təklif vermək istəyirəm. Aydın məsələdir ki, nə Azərbaycan, nə də Ermənistan Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin Nizamnaməsinə qoşulmadığından bu məsələni biz özümüz qaldıra bilmərik. Söhbət mülki hədəflərin vurulmasından gedir. Amma bu, beynəlxalq cinayətdir və Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin yurisdiksiyası altındadır. Onun yolu var, prinsipcə, biz onu sınağa bilərik.

Bilirsiniz ki, Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsində məhkəmənin işə başlaması üçün 3 yol var. Ya ittihamçı öz təşəbbüsü ilə işə başlayır, ya üzv, iştirakçı dövlət müraciət edir, ya da BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası işi ora yönəldir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının belə bir səlahiyyəti var. Biz üzv olmadığımızı görə, təkrar edirəm, özümüz bunu edə bilmərik. Biz üzv olmadığımızı görə, bizim ərəzimizdə baş verən cinayətlərlə bağlı məhkəmənin ittihamçısı da icraata başlaya bilməz. Amma bu, bizi, mənəcə, dayandırmamalıdır. Ermənistan bizim mülki əhalimizi və

legitim hərbi hədəf olmayan obyektlərimizi vurmaqla beynəlxalq cinayət törətmiş sayılır. Orada yalnız bir neçə meyar var, aydın məsələdir ki, bu, mülki obyekt olmalıdır, mülki obyektin olması istisna yolu ilə müəyyən olunur. Yəni legitim hərbi hədəf olmamalıdır, heç bir hərbi zərurət doğurmamalıdır və onun vurulması hər hansı bir hərbi üstünlük qazandırmamalıdır. Ermənistanın hədəf seçdiyi yerlər məhz bu 3 əlamətə uyğun gəlir. O biri əlamətlərdən ikisindən biri olmalıdır. Ya geniş miqyaslı, ya da sistematik. İkisindən biri, amma burada ikisi də var. Həm geniş miqyaslıdır, vurulan ərazilərin bir-birindən məsafəsinə baxsanız, Gəncə, Tərtər, Ağcabədi, Bərdə, Mingəçevir, artıq Xızı, Abşeron, kifayət qədər geniş miqyasdır. Ölkəmizin ərazisini nəzərə alsaq, həm də sistematiktir. Çünki durmadan vururlar. Hətta özləri də etiraf edirlər, qondarma rejimin oradakı oyuncaq prezidenti də demişdir ki, mən əmr vermişəm. Odur ki, bütün əlamətlər var.

Biz nə edə bilərik? Bizim Xarici İşlər Nazirliyimiz, BMT-dəki nümayəndəliyimiz BMT Təhlükəsizlik Şurasının üzvlərindən biri ilə əlaqəli işləsələr, yaxud ora müraciət etsinlər. Onsuz da BMT Təhlükəsizlik Şurası bu yaxınlarda bizdəki vəziyyətlə bağlı qapalı dinləmə keçirəcəkdir. Amma indi baxır hansı, məsələn, Estoniya və yaxud bizə yaxın, müttəfiq sayıla biləcək ölkə...

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Erkin müəllim. Adil müəllim, çıxış etmək istəyirsiniz? Buyurun.

A.Əliyev. Çox təşəkkür edirəm, hörmətli Sahibə xanım. Bildiyimiz kimi, hazırda qüdrətli silahlı qüvvələrimiz zəfər yürüşünü davam etdirir. Buna imkan verməməyə çalışan erməni lobbisi bütün dünyada, xüsusilə ABŞ, Fransa və Rusiyada çox fəallaşmış. Bu ölkələrin Qarabağ münaqişəsinin həllində Minsk qrupu adından mandata

malik olması, Fransa prezidenti Makronun fəallığı təsadüfi deyildir. Müzəffər ordumuzun hər şanlı qələbəsi erməniləri və onların havadarlarını daha da qəzəbləndirir. Onlar nə yolla olursa-olsun rəşadətli əsgərlərimizi durdurmağa çalışırlar. İndiyə qədərki aqressiv və nifrət dolu fəaliyyətlərindən nəticə ala bilməyən erməni lobbisi Konqresdə Nümayəndələr Palatasının müzakirəsinə 1165 sayılı qətnamə çıxartmağa hazırlaşır. Bu işə Konqresin erməni qrupunun iki həmsədri rəhbərlik edir. Onların hər ikisi demokratdır, həm də “erməni genosidi” aktının sponsoru olublar. Onlardan biri, Cek Spayer artıq Azərbaycan əleyhinə təqdim edəcəyi 1165 sayılı qətnaməyə Nümayəndələr Palatasının 46 üzvündən dəstək imzası alıb. Ümumiyyətlə, Konqresin erməni qrupunun üzvlərinin sayı 116-dır. Onlar arasında demokratlar və respublikaçılar da vardır. Amma bu o demək deyildir ki, bu qrupun üzvləri bir nəfər kimi qətnaməni dəstəkləyəcəklər. Sadəcə, qarşıdan gələn seçkilər işləri çətinləşdirir. Çünki yenidən seçilmək istəyənlərin erməni lobbisinin dəstəyinə ehtiyacı vardır. Konqresin Nümayəndələr Palatasının üzvlərinin sayı 435-dir.

Hazırda ABŞ-da yaşayan Azərbaycan icmasının üzvləri 1165 sayılı qətnamənin qəbulunu dayandırmaq üçün imza toplama kampaniyası təşkil ediblər. Bununla yanaşı, hər kəs yaşadığı ştatı təmsil edən Nümayəndələr Palatasının üzvlərinə telefon açır, məktub yazıb Azərbaycan həqiqətlərini çatdırır. Lakin bu iş qənaətbəxş səviyyədə deyildir. Təxmini hesablamalara görə, ABŞ-da 40 mindən çox azərbaycanlı yaşayır. Lakin imza toplama, məktub yazma kampaniyalarına qoşulanların sayı azdır. Odur ki, bir daha ABŞ-da yaşayan azərbaycanlılara müraciət edirik. Yaşadığınız ərazidə yerli və federal səviyyədə sizi təmsil edən

Nümayəndələr Palatasının və Senatın üzvlərini hazırkı durumla bağlı məlumatlandırmaq üçün onlara məktublar göndərin, zənglər edin, “Twitter”də fəal olun. Bəzi linklərə daxil olun, imza toplama kompaniyasına qoşulun.

Mən bir daha bütün millət vəkillərindən xahiş edirəm ki, təkcə Amerikada yaşayan azərbaycanlılar deyil, əlaqə-nizdə olan xaricilərə, dünyanın hər bir ölkəsində yaşayan həmyerlilərimizə müraciət edək, bu imza toplama kampaniyalarında fəal olsunlar. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Adil müəllim. Hörmətli həmkarlar, biz bir saat müzakirə keçirdik və düşünürəm ki, kifayətdir. Bizim gündəliyimizin 18 məsələsi var. Ona görə də gündəliyə keçirik.

Hörmətli həmkarlar, bildiyiniz kimi, Tərtər rayonunun Madagiz kəndi işğaldan azad edilən kimi dövlət başçısı cənab İlham Əliyev kəndin tarixi adını bərpa edərək Suqovuşan adlandırdığını bəyan etmişdi və bu gün biz bu məsələni qanun şəklində rəsmiləşdirəcəyik. Beləliklə, hörmətli həmkarlar, möhtərəm Prezidentimizin təqdimatına əsasən gündəliyin 1-ci məsələsi Tərtər rayonunun Madagiz kəndinin Suqovuşan kəndi adlandırılması haqqında qanun layihəsidir. Qeyd edirəm ki, ad dəyişikliyi nəzərdə tutulduğuna görə qanun layihəsi “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Konstitusiya Qanununun tələbinə əsasən bir oxunuşda qəbul ediləcək və məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Regional məsələlər komitəsinin sədri Siyavuş Novruzova söz verəcəyəm. Siyavuş müəllim, buyurun.

S.Novruzov, Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədri.

Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar, mən də deputat həmkarlarımızın dedikləri bütün məsələlərə qoşularaq, bu gün Azərbaycan xalqının şanlı və tarixi

bir dövrdə yaşadığını, Ali Baş Komandanımızın qətiyyətli rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun işğal altında olan torpaqlarımızı hissə-hissə azad etməsi münasibəti ilə həm Ali Baş Komandanımızı, həm Azərbaycan xalqını, həm də Sahibə xanım, Siz başda olmaqla Milli Məclisin deputatlarını təbrik edirəm, uğurlar arzulayıram. Gün o gün olsun ki, biz burada işğaldan azad olunmuş çox sayda yerlərimizin adı ilə bağlı qərarlar qəbul edək.

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu siyasət ölkəmizin sürətli inkişafını təmin edir. Bütün sahələrdə aparılan islahatlar Azərbaycanın demokratik dövlət kimi inkişafına yeni təkan verib, iqtisadiyyatın dayanıqlığını və idarəetmənin səmərəliliyini yüksəldib. Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu daha da artıb. Bu gün respublikamız dünyada həm etibarlı tərəfdaş, həm də qüdrətli dövlət kimi tanınır.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə görülən işlərin real nəticəsi olaraq ölkəmizin hərbi potensialının və müdafiə qabiliyyətinin artırılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər uğurla davam etdirilir, silahlı qüvvələrimizin maddi-texniki təminatı daha da yaxşılaşdırılır. Bu, həm də qürurvericidir ki, Azərbaycanın müasir və qüdrətli ordusu dünyanın ən güclü 50 ordusu sırasında yer alır. Ölkəmizin hərbi qüdrətinin artması haqq işimiz olan ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunması baxımından da böyük əhəmiyyətə malikdir. Məlumdur ki, respublikamız bu vaxta qədər Ermənistan–Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həllinə sadıqlıq nümayiş etdirib. Azərbaycanın qəti mövqeyi ondan ibarət olub ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi beynəlxalq hüquq normaları əsasında, yəni ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalı-

dır. Amma təəssüflər olsun ki, həm işğalçı Ermənistanın qeyri-konstruktiv mövqeyi, həm də ATƏT-in Minsk qrupunun, müxtəlif beynəlxalq təşkilatların ikili standartlar siyasəti, qərəzli münasibəti, işğalçı ilə işğala məruz qalan arasında fərq qoymaması danışıqlar prosesinin pozulmasına səbəb oldu.

Torpaqlarımızın 20 faizini işğal altında saxlayan Ermənistan BMT Təhlükəsizlik Şurasının məlum 4 qətnaməsini yerinə yetirməməklə yanaşı, cəzasız qaldığı üçün hərbi təxribatlarını da davam etdirir. Elə bunun nəticəsi kimi, sentyabr ayının 27-də Ermənistan işğalçı ordusunun növbəti təxribatının qarşısını alan qüdrətli Azərbaycan Ordusu əks-hücum əməliyyatlarına başlayıb. Bu gün dövlətimizin başçısı, Ali Baş Komandan möhtərəm cənab İlham Əliyev xalqımızın sarsılmaz iradəsinə arxalanaraq ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunması istiqamətində böyük qətiyyət nümayiş etdirir. Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan bu gün tarixi ədaləti bərpa edir. Çünki Qarabağ bizim əzəli doğma torpağımızdır.

Biz bu günlər xalqımızın və dövlətimizin yeni, şanlı tarixini yazırıq. Uğurlu əks-hücum əməliyyatı nəticəsində Azərbaycanın bəzi ərazilərinin işğaldan azad olunması böyük ruh yüksəkliyi yaratmaqla yanaşı, yeni qələbələrin müjdəsinə çevrilir. Əminik ki, Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə işğal altında olan bütün torpaqlarımızı tezliklə azad edəcək.

Qeyd etmək istərdim ki, qəhrəman ordumuz tərəfindən düşmən tapdağından xilas olunan yaşayış məntəqələrimizdən biri də böyük strateji əhəmiyyətə malik olan Tərtər rayonunun Madagiz kəndidir. Qədim adı Suqovuşan olan bu kənd özündə XII əsrə aid olan qədim alban abidələrini yaşatmaqla, orta əsr tariximizin mühüm bir hissəsini təşkil

edir. Lakin uzun illər ərzində ermənilər öz naqis xislətlərinə sadıq qalaraq alban abidələrini özününküləşdirib, yerli toponimləri həyasızcasına dəyişdiriblər. Qədim Suqovuşan kəndi də ermənilərin mənəvi terrorunun qurbanı olub. Adı dəyişdirilərək Madagiz adlandırılıb. Söylənilənləri əsas götürərək dövlətimizin başçısı Madagizin işğaldan azad olduğu gün xüsusi vurğuladığı kimi, kəndin Suqovuşan adına qovuşması qədim tariximizin öyrənilməsi və yaşadılması baxımından taleyüklü əhəmiyyət daşıyır. Bu baxımdan Prezident cənab İlham Əliyevin xalqımızın ürəyindən xəbər verən bu tapşırığını yerinə yetirmək hamımız üçün böyük şərəfdir.

Tarixi ərazimizin, Tərtər rayonunun Madagiz kəndinin Suqovuşan adlandırılması məsələsi Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsində böyük məmnunluq və ruh yüksəkliyi ilə geniş müzakirə edilmişdir. Komitə üzvləri tərəfindən yekdilliklə Azərbaycan Respublikasının Tərtər rayonunun Madagiz kəndinin Suqovuşan kəndi adlandırılması haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi baxılması üçün Milli Məclisin müzakirəsinə təqdim edilmişdir.

Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsi sizə təqdim olunub. Mən hesab edirəm ki, bu, hamınızın qəlbindən keçən bir məsələdir. Burada bir ad dəyişikliyi var. O baxımdan da ilk olaraq Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandanımız tapşırıq verib və bizim üçün böyük bir şərəfdir ki, bunu yerinə yetiririk, belə qərarları qəbul edirik. Mən hesab edirəm ki, yaxın vaxtlarda Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin olunacaq. Uzun müddət işğal altında olan ərazilərin yerli özünüidarə sistemi yenidən qurulacaq, seçkilər keçiriləcək, yeni bələdiyyələr yaradılacaqdır. Sizin hər biriniz bu məsələlərdə fəal şəkildə iştirak

edəcəksiniz. Həmçinin bu sənəd imzalanmalıdır. Ona görə, hörmətli Sədr, mən xahiş edirəm, bunu səsə qoyaq, qəbul edək və imzalanmağa göndərək. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Siyavuş müəllim. Hörmətli həmkarlar, etiraz eləmirsinizsə, səsə qoyaq. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.13 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. *(Alqışlar.)*

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin növbəti 14 məsələsi üçüncü oxunuşda olan qanun layihələridir. Biz bu layihələri keçən iclasda, yəni oktyabrın 2-də ikinci oxunuşda qəbul etmişik. Siz bilirsiniz ki, Milli Məclisin Daxili Nizamnaməsinə görə, üçüncü oxunuşda qanun layihəsinin mətnində dəyişiklik edilə bilməz və layihə bütövlükdə səsə qoyulur.

Beləliklə, hörmətli həmkarlar, biz gündəliyin 2-ci məsələsinə keçirik. 2-ci məsələ Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti

və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynliyə söz verirəm. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Hüseynli, *Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri.*

Sahibə xanım, çox sağ olun. Mən səsə qoyulmasını təklif edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsini səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.15 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	80
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 3-cü məsələsinə keçirik. Azərbaycan Respublikasının Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün, Əli müəllim, mən yenə də Sizə söz verirəm. Buyurun.

Ə.Hüseynli. Hörmətli Sədr, bu məsələ birinci oxunuşda geniş müzakirə olunmuş, ona münasibət bildirilmişdi. Hazırda üçüncü oxunuşdur, səsə qoyulmasını təklif edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Bir nəfər çıxış etmək istəyir. Qüdrət Həsənquliyev. Qüdrət müəllim, buyurun.

Q.Həsənquliyev. Çox təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, mən iki iclasdır, Milli Məclisdə təklif ilə çıxış etmək istəyirəm. Bu da elə həmin məsələ ilə bağlıdır. 1992-ci ilin dekabrında Amerika Birləşmiş Ştatları Azərbaycana dövlət yardımını qadağan eləyən 907-ci düzəliş qəbul elədi. O zaman, sentyabr və oktyabr aylarında Azərbaycan ermənilərin etnik təmizləməyə məruz qoyduğu bir-iki kəndi azad eləmişdi. İndi də eyni şeyi təkrar etmək istəyirlər. Baxmayaraq ki, sonradan ermənilər nəinki həmin kəndləri geri aldı, hətta Azərbaycan rayonlarını işğal elədi. Amma Ermənistanı heç bir sanksiya tətbiq olunmadı, hətta Dağlıq Qarabağdakı qondarma rejimə də Amerika Birləşmiş Ştatları yardım elədi. Ona görə mən nəyi təklif edirəm? Hesab edirəm ki, biz etiraz səsimizi qaldırmalıyıq və Milli Məclis olaraq indidən, hələ qərar qəbul olunmamış, həm Konqresə, həm Amerika Senatına bir orqan kimi, həm də hər bir senatora və konqresmenə, yəni Nümayəndələr Palatasının üzvlərinə müraciət etməliyik.

İkinci təklifim, Sahibə xanım, ondan ibarətdir ki, Ermənistan ərazisindən bizim kəndlərə və rayonlara atəş açılır. Ermənistan uzun müddətdir çalışır ki, – bu işlər Tovuzla hücum ilə başlayıb, – Kollektiv Təhlükəsizlik Təşkilatının iştirakçılarını bu münaqişəyə cəlb eləsin. Ona görə də biz mütləq Rusiya başda olmaqla, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvü olan dövlətlərə müraciət etməliyik ki, Ermənistan ərazisindən bizə atəş açılır və biz hələlik cavab vermirik. Amma həmin atəş nöqtələrini susdurmaq, ora əks-zərbələr endirmək bizim hüququmuzdur. Mən istəyirdim, bu iki təklifi sizlərin və parlamentarilərin, hörmətli həmkarlarımla diqqətinə çatdırım.

Mən buna səs verəcəyəm. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsini səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.18 dəq.)
Lehinə	87
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	87
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qanun layihəsi qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, növbəti 4-cü məsələyə keçirik. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nurlan Həsənov təqdim edəcək. Nurlan müəllim, buyurun.

N.Həsənov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Qanun layihəsinin birinci oxunuşda təqdimatı edilmişdi. Birinci oxunuşda və ikinci oxunuşda da hər hansı bir təklif, yaxud irad olmamışdır. Qanun layihəsinin səsə qoyulmasını xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nurlan müəllim. Hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsini səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.19 dəq.)
Lehinə	87
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	87
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edildi.

İndi isə növbəti məsələyə keçirik. 5-ci məsələdir. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyə söz verirəm. Tahir müəllim, buyurun.

T.Mirkişili, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Qanun layihəsi ilə bağlı komitənin rəyi müsbətdir. Ona görə səsə qoymağınızı xahiş edərdim. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim. Hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsini səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.20 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 6-cı məsələsindən başlamış 9-cu məsələsinə qədər növbəti 4 məsələsi cənab Prezidentin bir məktubu ilə Milli Məclisə daxil olub. Bu layihələrdə valideynlərini itirmiş və ya valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların övladlığa götürülməsinin stimullaşdırılması nəzərdə tutulur.

Biz indi gündəliyin 6-cı məsələsinə keçirik. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihəni təqdim etmək üçün mən İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramova söz verirəm. Vüqar müəllim, buyurun.

V.Bayramov, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü.*

Çox təşəkkür edirəm. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Qeyd etmək istərdim ki, layihənin birinci oxunuşunda hər hansı təklif və qeydlər olmamışdır. Amma ikinci oxunuşda hörmətli deputat həmkarımız Hicran xanım tərəfindən 2 təklif irəli sürülmüşdür. O təkliflərdən biri layihədə gəlir vergisindən azad olunmanın yalnız fiziki imkanları məhdud olan uşaqlarla bağlı deyil, eyni zamanda, digər uşaqlar himayəyə götürülən zaman tətbiq edilməsi ilə bağlı idi. Xüsusən nəzərə alsaq ki, bu layihədə təklif edilən dəyişikliklər stimullaşdırıcı xarakter daşıyır, o baxımdan, təbii, burada məqsəd fiziki imkanları məhdud olan uşaqların daha çox himayəyə götürülməsi və valideynlər tərəfindən belə uşaqlara üstünlük verilməsinin həyata keçirilməsindən ibarətdir. O baxımdan biz komitədə müzakirə etdik, yanaşmamız ondan ibarətdir ki,

mövcud dəyişiklik bu kontekstdə olduğu kimi saxlansın. Çünki əgər biz fiziki imkanları məhdud olan uşaqlarla yanaşı, digər uşaqlara oxşar güzəşti tətbiq etsək, təbii, dəyişikliklərin diferensial, stimullaşdırıcı təsirləri minimallaşar. Amma təbii ki, çox vacib və maraqlı təklifdir. Düşünürəm ki, növbəti layihələrdə bunun müzakirəsi və nəzərə alınması mümkündür. Amma hələlik stimullaşdırıcı məqsəd daşdığı üçün təklif olunan layihənin indiki formada saxlanması daha məqsədəuyğun hesab olundu.

Hicran xanımın digər təklifi əmlak və eləcə də torpaq vergisi ilə bağlı güzəştin tətbiq olunması və fiziki imkanları məhdud olan uşaqların himayəyə götürülməsi zamanı valideynlərin həmin vergilərdən azad edilməsi ilə bağlı idi. Təklif maraqlı təklifdir. Amma xüsusən qeyd etmək lazımdır ki, beynəlxalq praktikada əmlak və torpaq vergisindən azadolmalar sahibkarlar üçün nəzərdə tutulur və Azərbaycanda bir müddət öncə Milli Məclis tərəfindən təsdiq olunan, cənab Prezident tərəfindən imzalanan dəyişikliklərdə də sahibkarlar üçün belə güzəştlər tətbiq olundu. O baxımdan, artıq xeyli sayda kateqoriya sahibkarlara bu güzəştlər tətbiq olunduğu və xüsusən də söhbət sahibkarlara təklif olunan güzəştlərdən getdiyi üçün biz, təbii, komitədə müzakirə zamanı belə bir razılığa gəldik ki, indiki məqamda əmlak və torpaq vergisindən azad olunmada fiziki şəxslərdən söhbət getdiyi üçün bunun nəzərə alınması məqsədəuyğun hesab edilmir. Amma təbii ki, yenə də təklif maraqlı təklifdir və düşünürəm, növbəti müzakirələrdə, xüsusən də sahibkarlar üçün əmlak və torpaq vergisindən azad olunma dairəsinin genişləndirilməsi mümkündür.

Bütövlükdə, layihə ilə bağlı digər təklif və qeydlər olmadığına, layihə stimullaşdırıcı xarakter daşdığına görə,

hörmətli millət vəkillərimizdən xahiş edərdim ki, layihəni dəstəkləsinlər. Çox təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Vüqar müəllim. Bu məsələyə Əmək və sosial siyasət komitəsində də baxılıb. Mələhət xanım, Sizin əlavəniz varmı?

M.İbrahimqızı, *Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsi sədrinin müavini.*

Səsə qoyulmasını xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsini səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.24 dəq.)
Lehinə	88
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	88
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, 7-ci məsələyə keçirik. 7-ci məsələ “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Bəxtiyar müəllim, sizin komitədə baxılıb. Buyurun.

B.Əliyev, *Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri.*

Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar. Qanun layihəsinə birinci və ikinci oxunuşlarda heç bir əlavə və təklif daxil olmamışdır. Komitənin rəyi müsbətdir. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Mələhət xanım, Sizin komitədə də baxılıb, sözünüz varmı?

M.İbrahimqızı. Sözüümüz yoxdur. Sahibə xanım, komitənin bütün üzvləri dəstəkləyirlər. Həmkarlarımı səs verməyə çağırıram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Mələhət xanım. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.26 dəq.)
Lehinə	87
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	89
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə növbəti məsələyə keçirik. 8-ci məsələdir. “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran xanım, Sizə söz vermək istəyirəm. Buyurun.

H.Hüseynova, *Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri.*

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar! Demək istəyirəm ki, bu məsələ bizim komitəmizdə müzakirə olunub və heç bir təklif yoxdur. Ondan sonra plenar iclasda

da 2 dəfə müzakirə olundu. Yenə əlavə bir təklif olmadı. Ona görə mən hamını çağırıram ki, bu layihəyə müsbət rəy versinlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Hicran xanım. Mələhət xanım, Sizin komitədə də baxılıb, sözlünüz varmı?

M.İbrahimqızı. Bizim komitənin bütün üzvləri də bu qanun layihəsini dəstəkləyirlər. Həmkarlarımı qanun layihəsinə səs verməyə çağırıram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Mələhət xanım. Hörmətli həmkarlar, buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	86
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

9-cu məsələyə keçirik. 9-cu məsələ “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədr müavini Mələhət xanım, xahiş edirəm, Siz təqdim edin. Buyurun.

M.İbrahimqızı. Çox təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Təqdim olunan bu layihə, bildiyimiz kimi, üçüncü oxunuşdadır. Birinci və ikinci oxunuşlarda kifayət qədər geniş müzakirə olunmuşdur. Millət vəkili həmkarlarımın da irəli sürdükləri təkliflər komitəmizdə müzakirə olunmuş,

üçüncü oxunuş üçün səs verilərək qəbul olunmuşdur. Həmkarlarımızı səs verməyə dəvət edirəm. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Mələhət xanım. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini səsə qoyuram, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

10-cu məsələ. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi. Layihəni təqdim etməyi, Mələhət xanım, mən yenə də Sizdən xahiş edəcəyəm. Buyurun.

M.İbrahimqızı. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, bildiyiniz kimi, bu qanun layihəsi də üçüncü oxunuşda təqdim edilir. Biz bu qanun layihəsini birinci, ikinci oxunuşlarda çox fəal müzakirə etmişik. Bütün təkliflərə baxılmışdır. Komitə də üçüncü oxunuşda qəbul etmişdir və sizin səsvermənzə təqdim olunur. Xahiş edirəm ki, bu qanun layihəsinə səs verəsiniz. Çox təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Mələhət xanım. Hörmətli həmkarlar, bu qanun layihəsinə Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu, Ailə, qadın və uşaq məsələləri və İnsan hüquqları komitələrində də baxılıb. Əli müəllim, Hicran xanım, Zahid müəllim, kimin əlavəsi var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Yoxdursa, onda mən qanun layihəsini səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.30 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 11-ci məsələsinə keçirik. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Miqrasiya Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində, “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” və “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nizami Səfərova söz vermək istəyirəm. Nizami müəllim, buyurun.

N.Səfərov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar. Qanun layihəsinin ikinci oxunuşundan sonra mətnində heç bir əlavə və dəyişiklik edilməmişdir. Bunu nəzərə alaraq, üçüncü oxunuşda qəbul edilməsinə səs verməyinizi xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nizami müəllim. Tahir müəllim, sizin komitədə də baxılıb. Bir əlavəniz varmı?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Yoxdur. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsi ilə bağlı heç kim çıxış etmək istəmir. Səsə qoyuram, buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	87
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	87
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, layihə üçüncü oxunuşda qəbul edildi.

İndi isə 12-ci məsələyə keçirik. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini təqdim etmək üçün mən İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədr müavini Əli Məsimliyə söz verirəm. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Məsimli, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi sədrinin müavini*.

Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli Sədr, hörmətli deputat həmkarlarım, media nümayəndələri. Vergi Məcəlləsində edilən bu dəyişikliyi İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin bütün üzvləri dəstəkləyirlər. Hörmətli həmkarlarımdan xahiş edirəm, bu dəyişikliyi dəstəkləsinlər. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə münasibət bildirək. Səsə qoyuram.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.32 dəq.)
Lehinə	88
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	89
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edildi.

13-cü məsələ. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında”, “Təhsil haqqında”, “Məktəbəqədər təhsil haqqında”, “Peşə təhsili haqqında”, “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi. Məsələyə

dair məlumat vermək üçün mən Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü İlham Məmmədova söz verirəm. İlham müəllim, buyurun.

İ.Məmmədov, *Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü.*

Çox sağ olun, xanım Sədr. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri. Qanun layihəsinin ikinci oxunuşundan sonra komitəyə heç bir təklif daxil olmamış, layihənin mətnində heç bir dəyişiklik edilməmişdir. Odur ki, hörmətli həmkarlarımdan nəzərə almalarını və üçüncü oxunuşda səs vermələrini xahiş edərdim. Diqqətinizə görə minnətdaram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, İlham müəllim. Hörmətli həmkarlar, bu qanun layihəsinə Elm və təhsil, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitələrində də baxılıb. Əli müəllim, Bəxtiyar müəllim, əlavəniz yoxdur?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.34 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Kiməsə, elə bil, səs verməyib, sizdə vəziyyət necədir, Şakir müəllim?

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 14-cü məsələsinə keçirik. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xəttarlar Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsi üçüncü oxunuşda müzakirəyə təqdim edilir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün Nizami müəllim, mən yenə də Sizə söz vermək istəyirəm. Buyurun.

N.Səfərov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar. Qanun layihəsinin üçüncü oxunuşda qəbul edilməsinə səs verməyinizi xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Bəxtiyar müəllim, sizin komitədə də baxılıb. Sözüünüz yoxdur?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Qanun layihəsini səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.35 dəq.)
Lehinə	86
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 15-ci məsələsi “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün Əli müəllim, mən yenə də Sizə müraciət edirəm. Xahiş edirəm, təqdim edin.

Ə.Hüseynli. Sahibə xanım, səsə qoyulmasını xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Əli müəllim, çox qısa və yığcam, səsə qoyulmasını xahiş edirsiniz. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.36 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, üçüncü oxunuşda olan qanun layihələri başa çatdı. İndi isə gündəliyin 16-cı məsələsinə keçirik. 16-cı məsələ “Bələdiyyələrin əraziləri və torpaqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa əlavə edilmiş “Azərbaycan Respublikasında bələdiyyələrin siyahısı”nda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Onu da qeyd edirəm ki, nəzərdə tutulan dəyişiklik texniki xarakter daşdığına görə qanun layihəsi bir oxunuşda qəbul ediləcəkdir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün Siyavuş müəllim, mən Sizdən xahiş edirəm, təqdim edin. Buyurun.

S.Novruzov. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar. Hörmətli Sədr, Siz qeyd etdiyiniz kimi, bu, texniki xarakter daşıyır. Təklif olunan qanun layihəsi Naxçıvan Muxtar Respublikasının Babək rayonunun inzibati

ərazi bölgüsündə qismən dəyişiklik edilməsi haqqında bizim bu il iyulun 12-də tarixdə qəbul etdiyimiz qanunla əlaqədardır. Belə ki, Babək qəsəbəsinə şəhər statusu verilməsi, Cəhri kəndinə qəsəbə statusu verilməsi, Nehrəm kəndinə qəsəbə statusu verilməsi ilə əlaqədar olaraq orada bələdiyyələrin adlarında dəyişiklik və bələdiyyələrin siyahıya uyğunlaşdırılması məqsədi daşıyır. O baxımdan da deputat həmkarlarımı buna səs verməyə çağırıram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Siyavuş müəllim. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.38 dəq.)
Lehinə	86
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, biz gündəliyin 17-ci məsələsinə keçirik. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi birinci oxunuşda müzakirəyə təqdim edilir. Layihəyə dair məlumat vermək üçün Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərova söz verirəm. Ziyafət müəllim, bu yurun.

Z.Əsgərov, Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri.

Çox sağ olun. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputat həmkarlarım, qanunda edilən dəyişikliyin mahiyyəti nədir? Müvafiq icra hakimiyyəti orqanında birbaşa kadr zabit heyətinə könüllü daxil olan vətəndaşlar, bir qayda olaraq, dövlət sirtinin daşıyıcıları olurlar. Qanunda ediləcək dəyişiklikdən öncə, yəni hazırda qüvvədə olan qanunvericilikdə vətəndaş könüllü olaraq zabit kimi xidmətə qəbul edildikdə 1 il 6 ay xidmət etdikdən sonra həmin xidmətdən tərxis oluna bilirdi. Bu şəxslər, birbaşa kadr zabit heyətinə könüllü daxil olanlar hazırkı dəyişikliklə qiymətləndirmə yolu ilə birbaşa kadr zabit heyətinə keçiriləcəklər. Yalnız zabit heyəti vəzifələrində – burada söhbət Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti, Dövlət Sərhəd Xidməti və Xarici Kəşfiyyat Xidməti əməkdaşlarından gedir – təqvim hesabı ilə “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 41.0.9-cu maddəsinə və “Hərbi xidmətkeçmə haqqında” Əsasnamənin 156-cı maddəsinə müvafiq olaraq azı 10 il xidmət etdikdə ehtiyata buraxıla bilərlər.

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputat həmkarlarım, qanunda edilən dəyişikliyi yekunlaşdıraraq demək istəyirəm ki, əsas mahiyyəti bizim kadr hazırlığının daha keyfiyyətli olmasına xidmət edir. Hesab edirəm ki, bu qanun layihəsi vaxtında təqdim edilib və bu qanun layihəsinin lehinə səs verməyinizi xahiş edirəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Ziyafət müəllim. 2 nəfər çıxış etmək istəyir. Xahiş edirəm, birinci oxunuşun tələblərini, konseptual yanaşmanı gözləyək. Fazil müəllim, buyurun. Fazil Mustafa.

F.Mustafa. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Hörmətli

millət vəkilləri, mən, təbii ki, bunun lehinə səs verəcəyəm. Amma bir məsələni diqqətə çatdırmaq istəyirəm ki, bizdə ehtiyatda olan kadr heyətinin keyfiyyət göstəricisi bir çox hallarda arzu edilən səviyyədə olmur. Çünki bir çox hallarda həm əsgər, həm də zabıt üçün hərbi xidmət daha çox vaxt öldürmə müddəti kimi olur. Amma zabıt üçün bu, daha çox problem yaradır. Ona görə ki, zabitin məsuliyyəti daha böyük olur, istər taqım, istərsə də bölük komandiri olsun. Bir çox, 30, 50 insanın taleyi birbaşa ona aid olur. Ona görə də mən hesab edirəm ki, gələcəkdə qanunvericilikdə biz kadr zabıtlərinin, zabıt heyətinin bəlli bir testə tabe olunması, testdən keçirilməsi, hərbi xidmət müddətində, yaxud ondan sonra ehtiyata buraxılan zabıtlərin hazırlıq səviyyəsinin test formasında vaxtaşırı yoxlamasını təmin edəcək mexanizmlər hazırlamalıyıq. Çünki müharibə şəraitində biz bunu gördük. Biz müəyyən şəxsləri zabıt olaraq hərbi xidmətə cəlb etmişik, amma onların hazırlıq səviyyəsinin necə olduğu barədə bəzən tam əminliyimiz olmur. Təbii ki, bu, peşəkar zabıtlərə aid deyil. Onların da içərisində hazırlıq səviyyəsi aşağı olan ola bilər. Amma ehtiyatda olan zabıtlərin bu formada hazırlanması, testdən keçirilməsi vacibdir.

Bir də, Sahibə xanım, söz almışkən, qısaca bir məsələni də deyim. Ayrı-ayrı yerlərə, Amerika Konqresinə ATƏT-in Minsk qrupu ilə bağlı müraciətlər olur. Biz, 50 siyasi partiya ötən dəfə də yığışdıq, ölkə Prezidentini, Ali Baş Komandanı dəstəkləyən yaxşı bir bəyanat qəbul etdik. Mən təklif edirəm, yaxşı olar ki, biz parlamentdə bu mexanizmi işlədək. Parlamentə daxil olan 11 siyasi partiya var. Hara müraciət olunursa, parlament partiyalarının da ayrıca bir müraciət formasını biz işlək mexanizm halına çevirə bilək. Məsələn, mən təklif etmişdim, parlament

partiyaları adından Türkiyə Prezidentinə bir təşəkkür müraciəti olsun. Türkiyədə bizi dəstəkləyən partiyalar var ki, onlara parlamentdə təmsil olunan partiyalar adından ayrı-ayrılıqda müraciət olsun. Fransanın Minsk qrupundan uzaqlaşdırılması ilə bağlı. Yəni biz parlament partiyaları mexanizmini bir az işlək hala gətirsək, məcə, bunun daha ciddi təsiredici gücü olar. Çünki Avropa ölkələrində partiyaların hər hansı bir şəkildə müraciətlərinə daha diqqətlə yanaşılmasını müşahidə edirik. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Fazil müəllim. Bəli, yaxşı təklifdir. Ancaq onu da nəzərinizə çatdırım ki, bu 50 partiyanın, – sonra bir partiya da əlavə olundu, – 51 partiyanın bəyanatını biz artıq parlament olaraq çatdırmışıq. Yəni parlamentdə təmsil olunan on bir partiya da onun içindədir. Ancaq Siz dediyiniz mexanizm, təbii ki, çox yaxşı bir təklifdir. Onu da gələcəkdə ayrı situasiyalarda nəzərə alırıq. Arzu müəllim, buyurun. Arzu Nağıyev.

A.Nağıyev. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Layihə ilə bağlı mən də öz fikrimi bildirmək istəyirəm. Biz komitədə buna baxdıq və çox müsbət fikirlərimizi bildirdik. Bir məqamı çatdırmaq istəyirəm ki, burada əsas mahiyyət nədən ibarətdir? Məlum məsələdir ki, ali təhsil müəssisəsini bitirmiş hər bir şəxs diplom aldıqdan sonra əsgərliyə yola düşərkən əgər əsgər qismində 1 il müddətinə qulluq etmək istəmirsə, raportla müraciət edib zabit kimi il yarımliq qulluq etməyə çalışırdı. Bunun üçün 2 aylıq müəyyən kurslar keçir, sonra zabit qismində qulluq edir, il yarımından sonra da həmin o zabit rütbəsi ilə tərxis olunurdu. Bundan sonra bu, artıq müəyyən hüquq mühafizə orqanlarına işə düzəlmək üçün zabit kimi müraciət edirdi. Yəni asan yolla, heç bir müvafiq ali hərbi təhsili olmadan

il yarımına bu rütbə ilə artıq müəyyən yerlərə işə düzələ bilirdi.

Ona görə də düşünürəm ki, çox mühüm bir layihədir. Bu, artıq il yarımına deyil, 10 il müddətinə, eyni zamanda, Ziyafət müəllimin də qeyd etdiyi kimi, sirr daşıyıcısı olur. Düşünürəm ki, çox yerində verilmiş bir layihədir və bunu dəstəkləməyə çağırıram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Arzu müəllim. Aydın müəllim. Aydın Mirzəzadə, buyurun.

A.Mirzəzadə. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Mən deputat həmkarım Fazil Mustafanın fikirlərinə münasibət bildirmək istəyirəm. İkinci fikrini tam dəstəkləyirəm, hesab edirəm ki, parlamentdə təmsil olunan hər bir siyasi partiyamız Türkiyə parlamentində Azərbaycana dəstək verən siyasi partiyalara öz təşəkkürünü bildirməlidir. Siz də bu təklifi dəstəklədiniz. Əlbəttə ki, bu, belədir. Bu gün biz qardaş Türkiyənin, hər bir Türkiyə vətəndaşının, Türkiyə dövlətinin, ümumilikdə, Azərbaycanın şərəfli bir hərəkətində bizim yanımızda olmasından qürur hissi duyuruq. Qardaş qardaşa məhz bu gündə öz dəstəyini verməlidir və Türkiyədən başqa, onlarca ölkə bu gün Azərbaycana birbaşa dəstəyini verir. Biz bunu yaddan çıxarmırıq.

Amma hörmətli Fazil müəllimin bir fikrini mən qəbul edə bilmirəm və ciddi etirazımı bildirirəm. O bildirdi ki, kadr ehtiyatımızın vəziyyəti yaxşı deyil, onların hazırlıq səviyyəsi yüksək səviyyədə deyil. Mən soruşmaq istəyirəm, Fazil müəllim, bu informasiya Sizde haradandır? Siz hansı metodika ilə bunu ölçdünüz? Bu gün bizim ehtiyatda olan minlərcə, on minlərcə zabitimiz var. Onların hazırlığı, vətənpərvərliyi, istənilən vaxt döyüşə getmək arzusu göz qarşısında olan bir məsələdir. Parlament tribunasından, necə deyərlər, məsuliyyətli bir

tribunadan kadr ehtiyatımızın səviyyəsinin aşağı olması barədə fikir bildirmək, mənə elə gəlir ki, deputata yaraşmayan bir hərəkətdir. Ali məktəbi bitirdikdən, müəyyən bir kurs keçdikdən sonra müəyyən müddət hərbi xidmət keçən və sonra ehtiyata buraxılan zabit ehtiyatımız var. Yaxud da ki, müəyyən müddət qulluq etdikdən sonra, bu səbəblərdən ehtiyat hissəyə keçən zabitlərimiz var. Onların hər birinin hazırlığı bizim ümumi hazırlığımızdır. Mən çox istərdim ki, həmkarlarımız bu məsələdə ehtiyatlı olsunlar, özlərinin şəxsi fikirlərini cəmiyyət adından, ümumən, belə bir yoxlayıcı orqanın adından təqdim etməyə çalışmasınlar. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Aydın müəllim. Fazil müəllim siyasi partiyalarla bağlı dedi, mən cavab vermədim, ona görə ki, keçən dəfə mən demişdim, bizim parlament adından Türkiyə Böyük Millət Məclisinə məktub göndərildi və orada bizi dəstəkləyən bütün siyasi partiyalara öz təşəkkürümüzü bildirdik. Burada olan siyasi partiyalar da parlamentin daxilindədir. Ona görə...

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Fazil müəllim, mən məsələni səsə qoymaq istəyirəm. Xahiş edirəm, onu sonra danışa bilərsiniz. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.48 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin sonuncu, 18-ci məsələsinə keçirik. 18-ci məsələ İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantasiyası haqqında qanun layihəsinin ikinci oxunuşudur. Layihəni təqdim etmək üçün mən Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanova söz vermək istəyirəm. Əhliman müəllim, buyurun.

Ə.Əmiraslanov, *Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin sədri.*

Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Çox hörmətli Sədr, çox hörmətli millət vəkilləri. İnsan orqan və toxumalarının donorluğu və transplantasiyası haqqında qanun layihəsi Milli Məclisin sentyabr ayının 30-da keçirilən plenar iclasında geniş müzakirə olunmuş və birinci oxunuşda qəbul olunmuşdur. Müzakirələr zamanı millət vəkili həmkarlarım tərəfindən bir neçə suallar və təkliflər irəli sürülmüşdür. İcazə versəniz, onlarla bağlı öz fikrimi burada səsləndirərdim.

İlk növbədə, istərdim, hörmətli Siyavuş müəllimin əcnəbilərin donorluğu və resipiyentliyi haqqında sualına cavab olaraq qeyd edirəm ki, bu məsələ qanun layihəsinin 28.2-ci maddəsində öz əksini tapıb. İstərdim, bu maddəni nəzərinizə çatdırım. “Meyit donordan alınmış donor orqan əcnəbilərə və vətəndaşlığı olmayan şəxslərə bu şərtlə transplantasiya oluna bilər ki, bu Qanunun 28.1-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş donor-resipiyent cütliyinə uyğun Azərbaycan Respublikası vətəndaşı olan resipiyent olmasın”. Yəni əlimizdə donor, donor orqanı varsa və ölkəmizdə onu qəbul edən, ona uyğun xəstə, resipiyent yoxdursa, o hallarda biz əcnəbilərə də transplantasiya edə bilərik.

Digər sual və təkliflər hörmətli Qüdrət Həsənquliyev tərəfindən olmuşdur. İlk növbədə istərdim, ksenotransplantasiya haqqında qeyd edim ki, hörmətli Qüdrət müəllim, ksenotransplantasiya bu gün dünyanın heç bir ölkəsində klinik təcrübədə tətbiq olunmur. Ksenotransplantasiya yalnız elmi tədqiqatlarda və tədrisdə tətbiq olunur. Bu istiqamətdə geniş elmi tədqiqat işləri aparılır. Biz də qanun layihəsində qeyd etmişik ki, Azərbaycanda da ksenotransplantasiya elmi tədqiqat işlərinin və tədrisin predmeti ola bilər. Ancaq mən hesab edirəm ki, ksenotransplantasiyadan çox, biz yaxın gələcəkdə biotexnologiyaların, gen mühəndisliyinin inkişafı ilə bağlı gen mühəndisliyi yolu ilə əldə olunmuş donor və toxumalardan istifadə edə biləcəyik. O, daha realdır. Bu sahədə artıq çox uğurlu tədqiqatlar aparılır.

Qüdrət müəllimin qaldırdığı digər məsələ yaxın qohumlarla bağlıdır. Qüdrət müəllim, Sizin bu təklifinizi biz nəzərə alaraq, “yaxın qohumlar” sözlərini “qohumlar” sözü ilə əvəz etmişik. Bilirsiniz ki, qanun layihəsinin 21.2-ci maddəsində hansı qohumlardan söhbət gedir. Mən onları burada təkrar etmək istəmirəm, bu, öz əksini tapıbdir.

Qüdrət müəllimin digər bir təklifi təmənnəsizlik prinsipi ilə bağlıdır. Mən istərdim, hörmətli millət vəkillərinin nəzərinə çatdırım ki, bu qanun layihəsi humanizm, könüllülük və təmənnəsizlik prinsipləri əsasında yaradılmış bir layihədir. Əgər biz bu prinsipləri pozsaq, onda orqan alverinə yol açmış olarıq və orqan alveri də, bilirsiniz, beynəlxalq konvensiyalarla və beynəlxalq hüquqla qəti qadağandır.

Hörmətli millət vəkilləri Sahib Aliyevin və Musa Quliyevin transplantasiya yardımının maliyyələşdirilməsi ilə bağlı qaldırdıqları məsələ, mən hesab edirəm, ciddi,

düzgün məsələdir. Bu məsələ də qanun layihəsinin 30.1-ci maddəsində öz əksini tapmışdır. Bu maddəni də, istərdim, olduğu kimi hörmətli millət vəkillərinin nəzərinə çatdırım. “Sağlamlığı icbari qaydada sığortalanmış fiziki şəxslər üçün donor müayinəsi, habelə orqan köçürülməsi və ondan irəli gələn sonrakı tibbi yardımlar icbari tibbi sığorta üzrə xidmətlər zərfinə daxil edilir və “Tibbi sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq (sığorta limiti, müştərək maliyyələşmə məbləği, gözləmə müddəti və sair) xidmətlər zərfi çərçivəsində maliyyələşdirilir”.

Gördüyünüz kimi, bu maddədə bizim çox hörmətli millət vəkili Nigar xanım Arpadarainin də immun depressantlarının təminatı barədə sualına cavab tapılır. Bilirsiniz ki, orqan köçürülmüş insanlar əməliyyatdan sonra ömür boyu immun depressantları alırlar. Həmin immun depressantlarının maliyyə təminatı da icbari tibbi sığorta tərəfindən qarşılanacaqdır.

Mən istərdim ki, qanun layihəsinin birinci oxunuşunda və bu gün də müzakirəsində iştirak edəcək millət vəkillərinin hər birinə öz dərin təşəkkürümü və minnətdarlığımı bildirim. Dünən biz Milli Məclisin Səhiyyə komitəsinin iclasında ikinci oxunuşda bu qanun layihəsini ekspertlərin iştirakı ilə bir daha müzakirə etdik. Komitənin fikri ondan ibarətdir ki, qanun layihəsi ikinci oxunuşda Milli Məclisin plenar iclasına təqdim olunsun. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əhliman müəllim. Hörmətli həmkarlar, ikinci oxunuş olduğuna görə biz qanun layihəsini əvvəlcə əsas kimi qəbul etməliyik. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.55 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

İndi isə müzakirəyə keçirik. 2 nəfər çıxış etmək istəyən var. Razi Nurullayev. Razi müəllim, buyurun.

R.Nurullayev. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar. Mən bu qanun layihəsini çox mütərəqqi hesab edirəm və bunun qəbul olunmasını alqışlayıram. Hörmətli Sahibə xanım, qeyd edirəm ki, orqanların köçürülməsi ilə bağlı onlarca məktub almışdım. İnsanların bir narahatlığını hörmətli millət vəkillərinin nəzərinə çatdırmaq istəyirəm.

Qanunun müxtəlif maddələrində donör orqanlarının resipiyentlərə verilməsi ardıcılığı qeyd olunub. Amma bu gün Azərbaycanda bəlkə də 5–10 il orqan transplantasiyası növbəsində dayanan insanlar var. İndi bunların növbəliyi var, yoxdur, mən deyə bilmərəm. Bundan əvvəlki qanun da olub, indi o ləğv olunacaq. Onun üçün də mən təklif edirəm ki, biz indiyə qədər mövcud olan növbələrin gözlənilməsi sırası, yaxud olmayıbsa, insanların xəstəliyinə uyğun olaraq müddətin müəyyənləşdirilməsi məsələsini bura mütləq şəkildə salaq. Çünki mən düşünürəm ki, əgər bu qanun qəbul olunandan sonra növbəlilik sırası yaranacaqsa, burada kifayət qədər maxinasiyaların yaranmasına səbəb olacaq. Bu korrupsiyaya

meyilliyi, rüşvətxorluğu aradan qaldırmaq üçün, mənə belə gəlir, bu, qanunda qaydalara tam uyğun göstərilməlidir ki, indiyə qədər mövcud olan xəstələrin, yaxud növbəyə dayananların növbəliliyi də saxlanılır. Yaxud bununla bağlı bir mexanizm olmalıdır. Çünki əgər onu etməsək, mən hesab edirəm ki, burada qeyri-şəffafliq mütləq şəkildə olacaq. Həm də insanlar 5 ildir, 10 ildir gözləyir və kimsə bir il bundan qabaq müraciət edibsə, onun növbəyə keçməsi də o insanlar tərəfindən düzgün qarşılanma bilməz.

Mən bununla bağlı ən azı 15 məktub almışam. Bununla bağlı narahatlığını bildiren insanlar bu növbəliliyə ciddi şəkildə diqqət çəkməkdədirlər. İnanıram ki, bizim hörmətli Səhiyyə komitəsinin üzvləri də bu təklifi nəzərə alar və bununla bağlı əgər bir məlumatları varsa, nəzərə alırsa, bunu qeyd edirlər. Amma istənilən halda bu qanun layihəsində də öz əksini tapmalıdır. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Etibar Əliyev. Etibar müəllim, buyurun.

E.Əliyev. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli deputatlar. Mən də hesab edirəm ki, bu qanun layihəsi bu sahədə olan boşluqları gec də olsa aradan qaldıracaqdır. Lakin mən Əhliman müəllimə sual vermək istəyirəm ki, mənim indiki sadaladığım anlayışlar nə üçün “Əsas anlayışlar” bölümündə nəzərə alınmayıb. Çünki həmin anlayışlar da sırf transplantasiyaya aiddir və bu anlayışlar mötəbər ensiklopediyalardan, yeni Brokqauz və Yefron ensiklopediyasından və Britanikadan götürülüb. Məsələn, autotransplantasiya – ölünün orqan və toxumalarının köçürülməsi. Bizdə xeyli sayda həkim ixtisasını dəyişib və bu növ transplantasiya ilə məşğuldurlar.

Mən düşünürəm ki, bu qanun layihəsində ixtisas dəyiş-

məyə dair də müəyyən müddəalar qoyulmalıdır və mənim fikrimə görə, bu keçid müəyyən dərəcədə məhdudlaşdırılmalıdır. İzotransplantasiya – tam genetik identik olan orqanizmlərdən orqan və toxumaların köçürülməsi, yaxud yüksək dərəcəli identik olan, qan qohumları olan, – Əhliman müəllim bunu bayaq səsləndirdi, – qan qohumlarından orqan və toxumaların köçürülməsi, bu anlayışın adı izotransplantasiyaadır. Əlbəttə, latın anlayışlarıdır. Allotransplantasiya – bir növdən olan orqanizmlərdən orqan və toxumaların köçürülməsi, ksenotransplantasiya, – Əhliman müəllimin dediyi kimi, – yəni başqa növ orqanlardan köçürülmə bu qanun layihəsinin anlayışlar bölümündə yer alıb və nəhayət, retransplantasiya – təkrar köçürülmə. Bu anlayışların, əlbəttə ki, qeyd etdiyim kimi, hamısının transplantasiyaya aidiyyəti var və bu anlayışlardan qanun layihəsində nə üçün istifadə olunmayıb? Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Daha çıxış etmək istəyən yoxdur. Əhliman müəllim, buyurun.

Ə.Əmiraslanov. Mən istərdim, birinci sualla, yəni növbəlilik prinsipi ilə bağlı qeyd edim ki, şübhəsiz, bu qanun qüvvəyə mindikdən sonra müvafiq icra hakimiyyəti orqanları tərəfindən informasiya bankı, donor bankı yaranacaq. Mən əminəm ki, bu informasiya bankı yaradılanda bizim bu gün orqan gözləyən xəstələrimizin gözlədiyini müddət nəzərə alınacaq, yəni onların hüquqları pozulmayacaq. Mənə belə gəlir ki, bu, qanunun predmeti deyil, bu, yalnız qanun qəbul olunduqdan sonra qanunun işləmə mexanizmi ilə bağlı olacaq. Onu isə müvafiq icra hakimiyyəti orqanları yerinə yetirəcək.

Etibar müəllimin səsləndirdiyi terminlərlə bağlı. Etibar müəllim, burada söhbət insan orqanlarının transplantasiyasından gedir. Əgər biz, bütövlükdə, transplantasiya

haqqında qanun qəbul etsək, onda Siz dediyiniz o terminlər ki var, onları da buraya salmaq olardı. Autotransplantasiya, bilirsiniz ki, cərrahi əməliyyatlar aparılan müddətdə insanın bir nahiyəsindən sümüyün, dərinin, yaxud başqa bir orqanın parçasının götürülüb o biri nahiyəsinə qoyulmasıdır. O bu qanunun predmeti deyil. O ki qaldı allotransplantasiya, indi, ümumiyyətlə, tibbi termindən çıxarılıbdır. Allotransplantasiya – meyitdən götürülmüş, yəni insan meyitindən götürülmüş sümüyün, yaxud dərinin köçürülməsində istifadə olunurdu. Bu, artıq tibbi terminlərdən çıxarılıbdır. Kifayətdir demək ki, hər hansı orqanın bir parçası götürüləndə deyilir, bu və ya digər dəri, toxuma, yaxud digər şeylər götürülübdür.

Ksenotransplantasiya barəsində isə mən fikrimi bildirdim. Yəni transplantasiyaya aid olan bütün terminləri biz ümumi müddəalara daxil edə bilmərik. Mənim deyəcəyim bu qədər.

Çıxış edənlərə dərin təşəkkürümü bildirirəm və millət vəkillərindən xahiş edirəm, qanun layihəsini ikinci oxunuşda dəstəkləsinlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əhliman müəllim. Hörmətli həmkarlar, ikinci oxunuşda qanun layihəsinə biz maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Onu da deyim ki, layihə 5 fəsil, 35 maddədən ibarətdir. Əgər etiraz etmirsinizsə, biz fəsil-fəsil səsə qoyaq.

Yərdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Xahiş edirəm, qanun layihəsinin I fəslinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.04 dəq.)

Lehinə

85

Əleyhinə

0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, I fəsil qəbul edildi. İndi isə, xahiş edirəm, II fəsilə səs verək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.04 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim?

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, II fəsil də qəbul edildi. İndi isə III fəsilə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.05 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. III fəsil də qəbul edildi. İndi isə IV fəsilə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.05 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. Sonuncu V fəsilə, xahiş edirəm, səs verin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.06 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.06 dəq.)
Lehinə	86
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, bununla da bizim iclasımız başa çatdı. Hamıya təşəkkür edirəm. Növbəti iclas haqqında sizə məlumat veriləcək.